

TOZD Klima — Montaža prehaja v Promont

Samoupravni organi TOZD Klima — montaža in TOZD OV in MK so na zadnjih sejah obravnavali predlog družbenopolitič-

nih organizacij, da se TOZD Klima — montaža izloči iz delovne organizacije IKOS in vključi v PROMONT. O dokončni odločitvi bodo sklepali delavci na referendumih.

TOZD Klima — montaža je v delovni organizaciji IKOS edini »montažer«. Njeni problemi so specifični v delovni organizaciji, ki se srečuje predvsem z vprašanji proizvodnje. Na drugi strani pomeni vključitev Klime — montaže v Promont »zaokrožanje« nastopa delovne organizacije na tržišču. Tako bodo v njenih ponudbah manjkale samo elektroinstalacije.

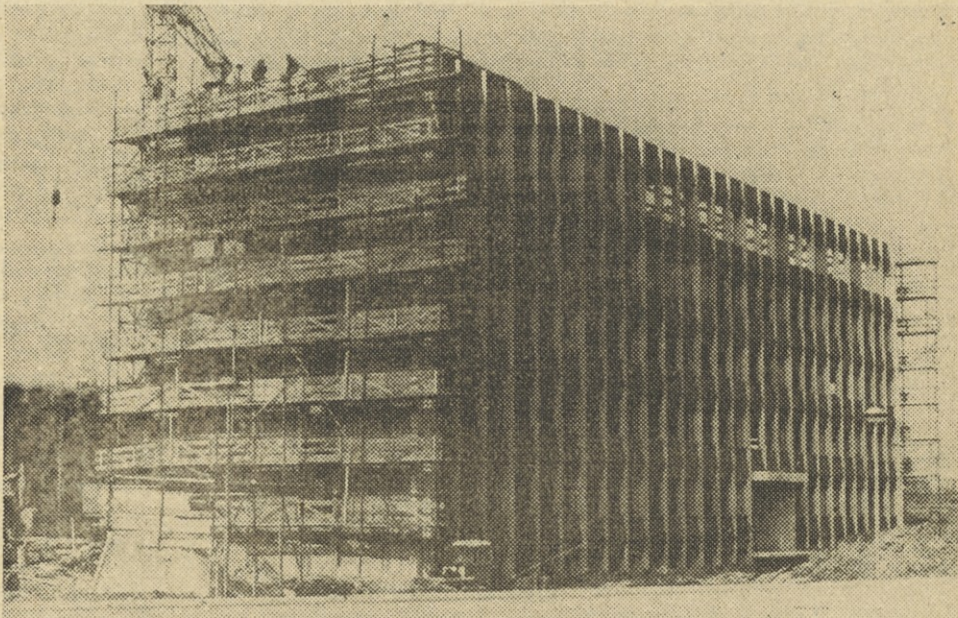
TOZD Klima — montaža bo po vključitvi v Promont obdržala status TOZD z enakimi pravicami in obveznostmi, kot jih imata ostali TOZD v delovni organizaciji.

Jasno je, da bo »reorganizacija« v obeh delovnih organizacijah sprožila določene probleme, ki bi bili verjetno manjši, če bi se to zgodilo ob reorganizaciji IMP, ko se s takšnim predlogom nekateri niso mogli sprijazniti. Menimo, da so prednosti nove organiziranosti tolikšne, da ni dvoma, da ne bi rešili nastale probleme.

**Sindikat
ima vse
večjo
veljavo**

Intervju z Vinkom Hafnerjem, predsednikom RS ZSS, objavljamo na straneh 12. in 13.

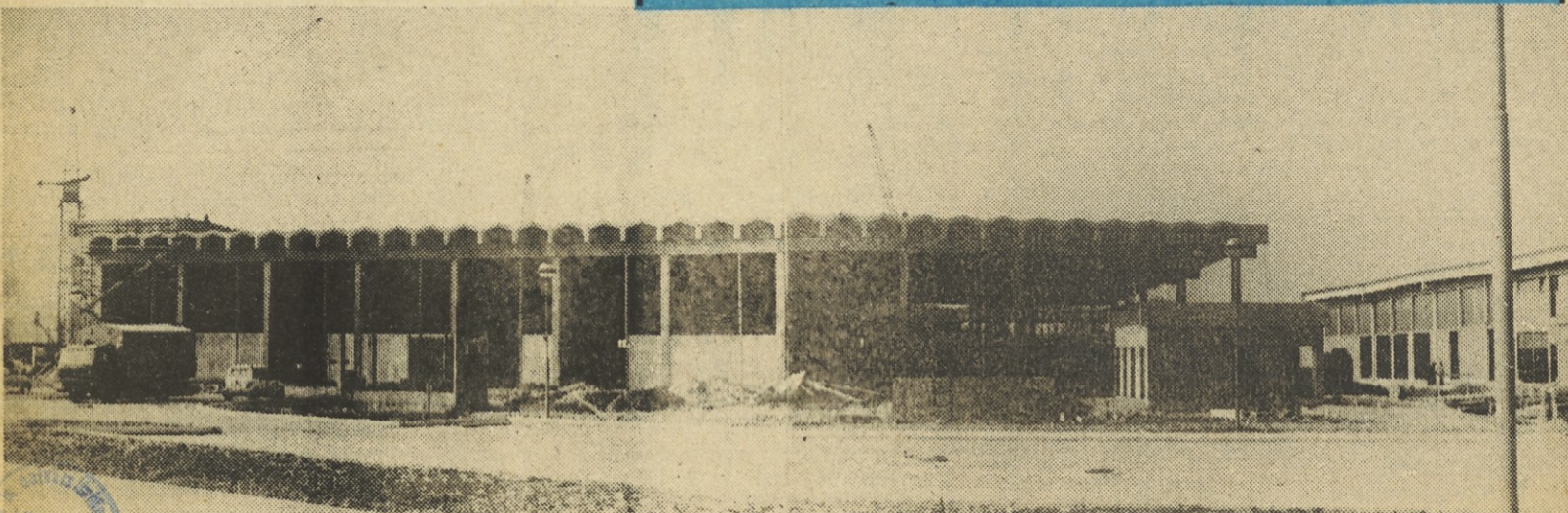
Novi sedež DO Promont v Črnučah bo lahko sprejel delavce na pomlad prihodnje leto

TOZD DVIGALO

PRESELITEV DO KONCA LETA

Večkrat smo že poročali, da TOZD Dvigalo gradi v Črnučah nove prostore. Vanje se bodo preselili vsi delavci, ki so sedaj raztreseni v Zadobrovi, na Karlovski, v Aljaževi in Smoletovi. Del sedanjih prostorov so že prodali, računajo, da bodo tudi ostale kmalu. Sredstva potrebujejo za investicijo, katere predračun¹ a vrednost je znašala 52 milijonov, dokončen obračun pa bo nekoliko večji, ker so bila opravljena dodatna dela. Od celotne investicijske vsote bo za 10 milijonov strojne opreme, ker je dosedanja oprema zastarela in izrabljena — njena knjižna vrednost je skoraj nič. Nova oprema je v glavnem že prispela, del pa jo bodo proizvajalci dobavili v začetku prihodnjega leta.

Proizvodnja naj bi se preselila ob koncu letošnjega leta, ostali pa mesec dni kasneje. Vsi preselitev pričakujejo kot veliko odpravo iz nemogočih delovnih razmer. Sedanji prostori so izkoriščeni do popolnosti, ker pa je bila realizacija za letošnje zadnje mesece že planirana na proizvodnjo v novih prostorih, imajo sedaj v TOZD Dvigalo velike težave z uresničevanjem plana. Da je mera zvrhana, jih tarejo še kadrovske težave. Na stalne razpise za različne kadre ni odziva. Upajo pa, da zaradi preselitve ne bodo delavci odhajali, ker bodo tudi v Črnuče, dokler ne bo redne proge mestnega prometa, organizirali prevoz.

Poročilo skupne komisije IMP za uresničevanje zakona o združenem delu

V poročilu se omejujem na aktivnost pri izvajanju programa za leto 1978, kajti program dela za lansko leto je bil v celoti izpolnjen in o tem že podano poročilo na 11. redni seji delavskega sveta dne 13. 12. 1977. K omenjenemu poročilu je treba dodati le še ugotovitev, da so bili do konca 1977 na referendumski sprejeti vsi samoupravni sporazumi o združevanju na ravni temeljnih, delovnih in sestavljenih organizacij združenega dela in sporazum o združitvi v interno banko.

Na prvi letošnji seji dne 16. 1. 1978 je skupna komisija izdelala predlog programa za sprejem ostalih samoupravnih splošnih aktov, potrebnih za konstituiranje. Program za leto 1978 je obravnaval in sprejel delavski svet IMP na 12. redni seji dne 26. 1. 1978. Skladno s tem programom so bile v mesecu juniju razpisane volitve v organe upravljanja TOZD, DO in SOZD, v mesecu februarju izvedena vsa predhodna opravila, tako da so bile volitve v večini TOZD opravljene v mesecu februarju.

Hkrati s pripravi in izvedbo volitev so v februarju in marcu potekale javne obravnave o statutih TOZD in DO ter o samoupravnih sporazumih o združevanju dela delavcev v delovnih skupnostih. Na prvih sejah novoizvoljenih delavskih svetov TOZD in DO so bili imenovani vršilci dolžnosti poslovnih organov, 17. 3. pa se je sestala tudi že skupščina SOZD, na kateri je bil določen predlog statuta SOZD in dan v javno obravnavo. Na naslednji seji skupščine so bile predlagane še nekatere spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi in statuta SOZD, ki so bile sprejete v mesecu juniju. Konstituiranje vseh OZD v IMP je bilo torej končano v prvi polovici leta.

Nadaljnje izvajanje programa uresničevanja Zakona o združenem delu, ki se v glavnem nanaša na obravnavo in sprejem podstatutarnih samoupravnih splošnih aktov, se je v drugi polovici leta odvijalo na ravni temeljnih in delovnih organizacij skupnega pomena, za celotno SOZD pa sta še dva samoupravna sporazuma, ki sta sedaj v fazi sprejemanja v temeljnih organizacijah. Tu gre za Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih TOZD Inženiring izvoz — uvoz in ostalimi TOZD v IMP ter

Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev v zunanji trgovini med istimi udeleženci.

Posebej je treba omeniti letošnjo aktivnost temeljnih in delovnih organizacij pri obravnavi in sprejemanju samoupravnih sporazumov in pravilnikov o osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje dohodka, čistega dohodka, delitev sredstev za OD in skupno porabo. Z novo samoupravno organiziranostjo so temeljne organizacije samostojno uredile to področje, v okviru delovnih organizacij pa določile le skupne osnove in merila. Na tem področju slej ko prej ostaja še nedodelan sistem nagrajevanja po individualnem uspehu pri režijskih delih in nalogah, vendar pa tudi tu lahko že zasledimo pozitivne premike, predvsem v smeri spremljanja rezultatov dela v posameznih skupinah delavcev.

Na področju delovnih razmerij je trenutno v vseh temeljnih organizacijah aktualno obravnavanje pravilnikov o delovnih razmerjih, ki morajo biti sprejeti do 11. 12. 1978, to je do roka, ki ga je določil republiški Zakon o delovnih razmerjih. Glede posameznih poglavij teh pravilnikov je bilo na ravni SOZD več usklajevalnih sestankov, temeljne organizacije pa urejajo specifična razmerja vsaka zase.

V času, ki ostaja do konca zakonskega roka za uskladitev samoupravne organiziranosti in samoupravnih splošnih aktov z Zakonom o združenem delu, lahko ugotovimo, da so glavne naloge iz programa izpolnjene. Kljub temu pa dober del letošnjega leta lahko označimo kot prehodno obdobje, v katerem se nova organiziranost utrjuje in izpopolnjuje. Marsikatero rešitve, sprejete v samoupravnih splošnih aktih so se izkazale kot ustrezne in so dobro izhodišče za nadaljnji razvoj samouprave in uresničevanje pravic delavcev. Organizacija SOZD pa se je v letošnjem letu izkazala kot primerna za integracijske procese, od katerih je eden že končan.

P. S.: Poročilo je z zadnje seje skupščine SOZD IMP

Predsednik skupne komisije
IMP za uresničevanje ZZZD:
JANEZ STANOVNIK, dipl. iur.

Varstvo samoupravnih pravic delavcev

V tem kratkem sestavku bom izpostavil nekaj bistvenih vprašanj varstva samoupravnih pravic delavcev, ki so povezana s položajem in aktivnostjo sindikalne organizacije v OZD.

Institucija varstva samoupravnih pravic delavcev, izhajajoča iz Ustave in ZZZD, se je v OZD povsem uveljavila z vsemi oblikami varstva pravic izven OZD, čeprav ugotavljamo, da delavce pri uveljavljanju samoupravnih pravic večkrat ovira neaktivnost individualnih poslovnih organov, samoupravnih organov, pa tudi sindikata.

Varstvo samoupravnih pravic delavcev je neposredno povezano z aktivnostjo sindikata, ki ima na podlagi ZZZD vrsto pravic in obveznosti, ki so tako ali drugače povezane z varstvom samoupravnih pravic delavcev.

Nanizal bom nekatere ugotovitve iz samoupravne prakse, ki bi po mojem mnenju morale biti v marsičem podlaga za bodočo aktivnost OOS v OZD na področju varstva samoupravnih pravic:

1. Možnosti reševanja sporov (individualnih konfliktov) po mirni poti v okviru OZD niti približno niso izčrpane — v aktivnosti sindikata so tu ogromne rezerve.

2. Mnogokrat je kal konfliktnih situacij v formalnem sodelovanju sindikata pri sprejemanju

samoupravnih splošnih aktov (največkrat je krivda pri strokovnih službah, ki kabinetno, same zase pripravljajo take osnutke, ki so poleg tega mnogokrat pomanjkljivi), večkrat anemična javna obravnavna pa položaj samo poslabša.

3. Šepamo tudi pri realizaciji tega, kar smo zapisali in sprejeli — kršen je samoupravnih splošnih aktov, nestrokovnost tistih, ki določbe uporabljajo: poleg IPO, delavskega sveta, družbenopolitičnih organizacij je tu zlasti organ samoupravne delavske kontrole, ki ob tej problematiki stoji več ali manj ob strani.

4. Premajhna angažiranost sindikata, ko pride do zahteve za varstvo samoupravnih pravic:

ZZD določa, da preden drugostopenjski organ odloči o zahtevi za varstvo pravic, mora preskrbeti mnenje sindikata. Mnogokrat organi druge stopnje (to so navadno delavski sveti) tega mnenja sploh ne zahtevajo. Ko pa ga, to ne bi smela biti gola formalnost, ampak aktiviranje sindikata, vendar zaenkrat temu še ni tako. To dejstvo dokazuje vrsta zadev s področja delovnih razmerij (razporeditve, stanovanska razmerja, OD...) pred Sodiščem združenega dela in družbenim pravobranilcem samoupravljanja, ki bi se z večjo aktivnostjo strokovnih služb, IPO, samoupravnih or-

ganov in zlasti sindikata lahko rešile v okviru OZD.

5. Pred družbenim pravobranilcem samoupravljanja je postavljena cela vrsta individualnih sporov, ki sploh ne spadajo v njegovo pristojnost in bi jih bilo mogoče ob boljši strokovni pravni pomoči, svetovanju itd. rešiti v sami OZD, kjer ima sindikat bistveno vlogo, skratka, družbeni pravobranilec samoupravljanja je zaradi povedanega angažiran, še preden je izčrpana samoupravna pot v OZD.

6. Ob povedanem, zlasti v prejšnji točki, pa je sindikat kot pobudnik (predlagatelj) postopka pri družbenem pravobranilcu samoupravljanja, ko gre za kršitev samoupravne pravice nasploh, prav na repu lestvice pobudnikov.

7. ZZZD daje sindikatu možnost, da delavca zastopa v primeru varstva samoupravnih pravic. Takih primerov pa praktično ni, oz. so le izjeme. Vse te ugotovitve nalagajo sindikatu, da se kot družbenopolitična organizacija v svoji aktivnosti bolj približa problemom varstva samoupravnih pravic delavcev, za kar so dani vsi pogoji, posebno s krepitvijo strokovnosti sindikatov.

ALEŠ ČERIN, dipl. iur.

IMP na razstavi »Sodobna elektronika 78«

Elektronska proizvodnja in montažna dejavnost našega podjetja iz tega področja se že več kot dve desetletji predstavlja na sejmu elektronike v Ljubljani. Karakteristika sejma elektronike se iz leta v leto bolj oblikuje v tako usmeritev, kot jo zahtevajo poslovni odnosi na tržišču moderne elektronike.

Izredno ekspanzivni razvoj zahteva široko mednarodno delitev dela in zato je potrebna na eni strani povezava s strokovnjaki na vzporednih seminarjih in na drugi strani prikaz materialne opreme,

vah, signalizacijskih napravah za hotele in bolnice, industrijskih procesnih napravah, kabelskih televizijskih omrežij in televizijskih pretvornikov. Iz novosti našega programa bi lahko še prikazali prikaz ra-

DOPISUJTE V NAŠ ČASOPIS!

ki jo prikazujejo razstavljalci, ki obenem posredujejo novosti s pomočjo tehnično-tehno- loške dokumentacije, neposrednih pojasnil in demonstracije izdelkov.

Če opazujemo razvoj razstav s tega stališča, lahko ugotovimo, da se kvaliteta zelo izboljšuje in da pridobiva na svojem pomenu. Vedno manj je poudarka na potrošnih izdelkih in vedno več na sestavnih delih, merilnih instrumentih in proizvodni opremi. To vodi k vedno bolj profesionalnemu poudarku sejma in privede do sklepanja pomembnejših poslov. V tej smeri je letošnji sejem pridobil na obsegu tako domačih kot tujih razstavljalcev.

Med tujimi so bili udeleženi predvsem razstavljalci iz konvertibilnega področja, ki so založeni z materialom in opremo v najnovejši tehnologiji, prav tako so v nekaterih področjih zelo konkurenčni tudi proizvajalci iz vzhodno evropskih držav.

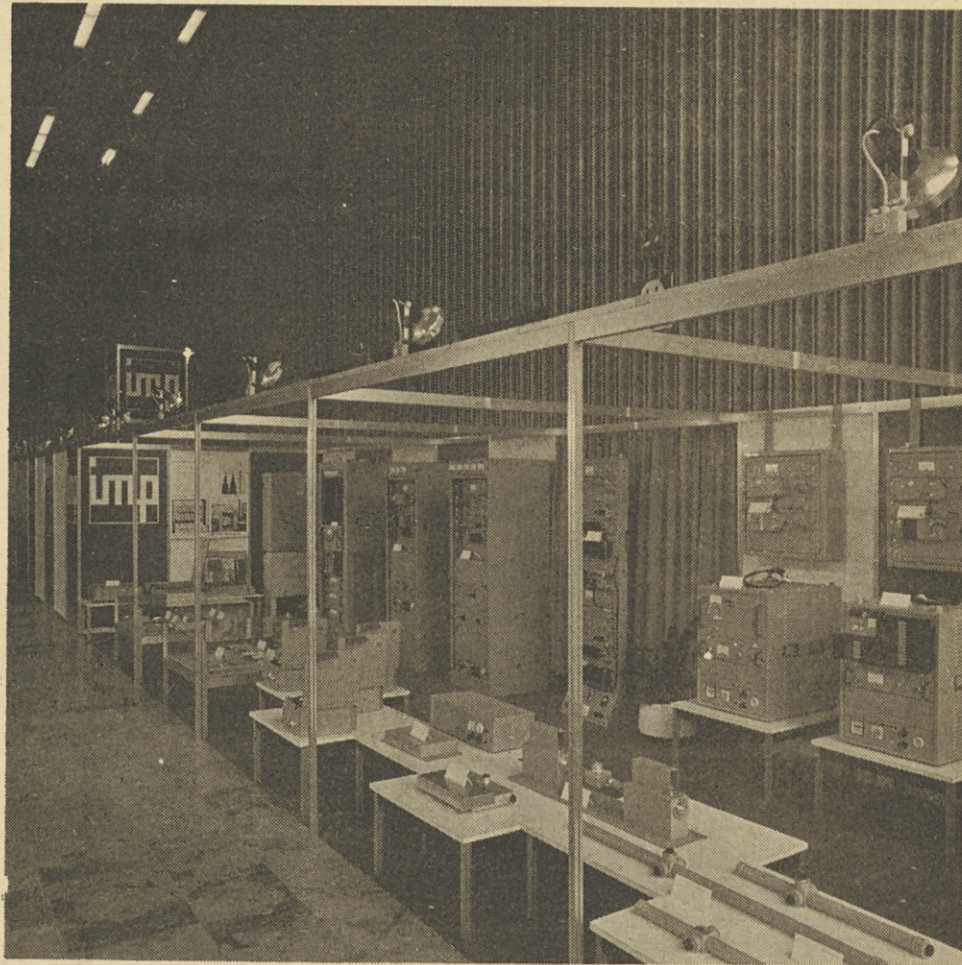
Pogrešamo pa nastop in ponudbo proizvajalcev naj-sodobnejših komponent iz dežel v razvoju saj vemo, da se tam proizvajajo. Menim, da bi bilo zanimivo raziskati zastopanje takih proizvajalcev s strani IMP — zastopstva.

Predstavitev IMP na tej razstavi izpolnjuje pogoje in namen take razstave.

Program razstavljenih eksponatov in prikaz dejavnosti na slikovnih panojih sta privlačila poslovne partnerje na razgovore o montažah, hišnih skupinskih antenskih napra-

zvoja avtomatike za dvigala in računalniškega krmiljenja vodovodov in čistilnih naprav iz našega montažnega programa. Iz procesnih regulacij s pomočjo mikroročunalnikov smo prikazali proizvodnjo sestavnih delov iz našega programa za betonarne. S tem v zvezi smo povabili kupce na predavanje o uporabi mikroročunalnika in ob enem priredili ekskurzijo na objektu v Jaršah pri Ljubljani, kjer ta naša oprema deluje.

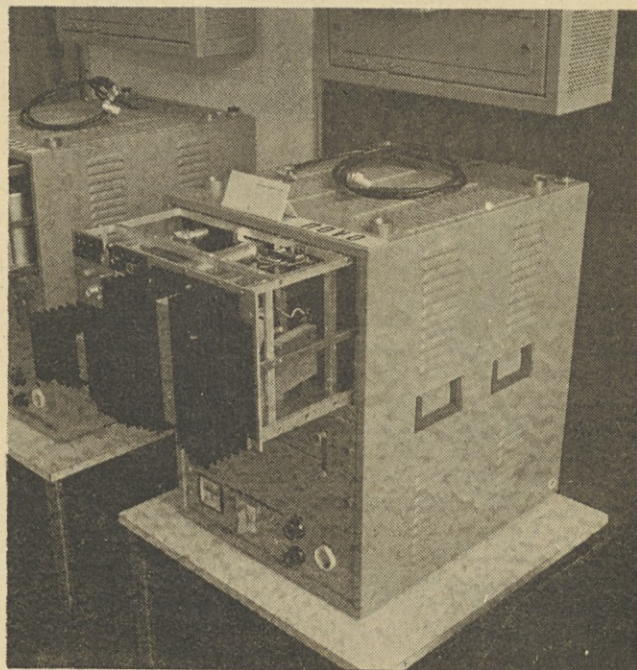
DEMETRIJ URAN,
dipl. ing. el.

Pogled na razstveni prostor

TV pretvorniki — miniturni — primerni za manjša naselja. Napajanje je možno iz omrežja, akumulatorja in s sončnimi celicami

UHF pretvornik moči 50 W za potrebe večjih področij. Nov izdelek glede na moč

NAŠI JUBILANTI

Predstavljamo vam jubilate, ki v letošnjem letu izpolnijo 30, 20 in 10 let neprekinjenega delovnega staža v IMP. Na pobudo Konference OOS IMP bo tudi letos pripravljeno srečanje naših slavlencev, na katerem bodo prejeli posebna pismena priznanja.

DELOVNA SKUPNOST

SOZD IMP:

30-letnik

Krumpak Stanko

20-letnik

Debeljak Sonja

DO »PROMONT«:

TOZD OV:

30-letniki

Bricelj Milan
Kocjančič Andrej
Križaj Milan
Stergar Franc

20-letniki

Bratuša Jože
Medved Viktor
Ocepek Janez
Pezdirč Alojz
Pintar Izidor
Šuštersič Anton

10-letniki

Boštjančič Franc
Bračko Vladimir
Bric Ivan
Benkovič Stjepan
Hočevar Jože
Jaklič Vinko
Kodra inž. Roman
Kos Tomislav
Lisjak Josip
Peterka Jožef
Pozvek Avgust
Štravs Milan
Vugrinec Srečo
Zupan Janez

TOZD MM KOPER:

20-letniki

Borec Janez
Cerar Franc
Sagadin Helena

10-letniki

Cepovič Josip
Drole Valentin
Habe Vojteh
Kržišnik Milan
Laganis Gina
Peterle Jože
Rupnik Franc
Tonejc Slavko
Tušar Venceslav
Vesel Ladislav

DO PMI MARIBOR:

Delovna skupnost DO:

30-letnik

Ulčar Vladimir

10-letnik

Novak Vlado

TOZD Montaža Maribor:

20-letniki

Rotner Artur
Šorgo Boris
Šter Alojz
Vrbnjak Maks
Žitnik Jože

10-letniki

Huzjak Franc
Kuhar Jurij
Lang Štefan
Lutar Anton
Puh Ervin

TOZD Inženirski biroji:

10-letnik

Roš Janez

TOZD BLISK M. Sobota:

20-letnik

Kolar Karel

10-letniki

Banič Nikolaj
Cifer Koloman
Donša Franc
Gaber Karel
Kuhar Štefan
Štiblar Slavko
Vučak Geza

TOZD EKO Ptuj:

20-letnik

Pernat Ludvik

10-letniki

Klobučar Vlado
Turk Janez
Obran Mira

DO EMOND Ljubljana:

TOZD Elektromontaža:

20-letniki

Hočevar Anton
Kušnik Franc
Murko Rudolf
Potrebueš Jože
Strmšek Albert
Trček Florjan
Videnič Marko
Zupančič Anton

10-letniki

Bortek Stjepan
Čižič Marko
Dominič Ivan
Jernejčič Jože
Jeršič Ivan
Jošt Anton
Kumše Marjan
Lapajne inž. Drago
Ovca Janez
Pregrad Karel
Remec Dušan
Ribič Branko
Roič Zdenko
Svetek Stane
Zorec Stanko
Zupanc inž. Andrej
Žibert Viktor

TOZD DVIGALO:

20-letniki

Dokleja Ivan
Pavlin Ivan

10-letniki

Jakopin Marija
Kraškovič Jože

TOZD TEN:

20-letniki

Bolha Anton
Jeločnik Stanko
Mestinšek Dušan
Mramor Miro
Naglič Jožica
Omerzu Mihael — st.
Prošek Milan
Selan Jože
Strah Anton
Zajc Olga
Zalar Janez

10-letniki

Ihanc Flus Jožica
Jakopič Ciril
Knez Franc
Korun Veronika
Oysenik Janez
Ozmec Anica
Stankovič Stojana
Topole Boris
Velkavrh Zdravko
Zor Valentin
Zorman Stane
Žagar Marjan

TOZD ISO Sl. Konjice:

20-letniki

Jakopič Anton
Jurgec Avgust
Lešnik Anica

10-letniki

Kolar Alojz
Lamprecht Ivan
Žnidar Franc

DO IKOS Ljubljana:

TOZD Klima-montaža:

10-letniki

Bizjak Franc
Kralj Karol
Kralj Andrej
Kramarič Jože, dipl. inž.
Žgalin Ivan

TOZD Klima-proizvodnja:

20-letniki

Kelenc Štefan

10-letniki

Demič Mile
Kamenar Jurij
Kržišnik Edvard
Repas Anton
Rupert Janez

TOZD TIO Idrija:

20-letniki

Kavčič Filip
Tušar Franc

10-letniki

Božič Angela
Eržen Silvij
Likar Roman
Močnik Jože
Novak Marjan
Poljanšek Jurij

TOZD Panonija M. Sobota:

30-letnik

Uršič Jože

20-letniki

Baragi Justina
Fenos Marija
Horvat Josip

10-letniki

Antolin Alojz
Bagari Mirko
Bunderla Jože
Bakuš Bela
Forjan Franc
Hladen Ciril
Horvat Avgust
Horvat Avgust
Gomboc Mirko
Krauthaker Martin
Koltaj Ludvik
Kološa Jože
Kerec Alojz
Maučec Alojz
Miholič Janez
Novak Jože
Perša Pavel
Počič Štefan
Ros Janez
Šeruga Franc
Vlaj Franc
Žalik Ignac
Želik Janez
Rajnar Janez

DO IKO Ljubljana:

Delovna skupnost DO:

20-letniki

Mazovec Lado
Žitnik Jožica

TOZD TRAA Ljubljana:

30-letnik

Hribar Ivan

20-letniki

Jakofčič Nikolaj
Kočevar Anton
Seidel Viktor

10-letniki

Baranasič Marija
Brezovščel Jože
Glavan L. opold
Golobič Anton
Komatar Janez
Kovač Zoltan
Lajevac Rudi
Maselj Franc
Močnik Franjo
Mrak Janez
Nastran Zdravko
Pajn Franc
Peklaj Ivan
Petrovič Martin
Pirc Andrej
Šemen Štefan
Volf Anton
Zakšek Milivoj
Zalar Anton
Zekič Živojin
Žižmond Kristina
Rotar Janez

TOZD SKIP Ljubljana:

20-letniki

Jamšek Ciril
Kopač Albin
Krek Rajko
Požun Karol
Vehovar Ivan

DO IZIP Ljubljana:
Delovna skupnost DO:
30-letniki
Moraus Zvonka
Povše Terezija

10-letnik
Šoštarič Mijo

TOZD Inženiring Ljubljana:
20-letniki
Naglič inž. Jože
Nikolič Marija

10-letniki
Jurkovič Ante
Juvanc Anica

TOZD Projektivni biro:
20-letniki
Vrščaj Frančiška

10-letniki
Gabrijel inž. Stanislav
Kobal inž. Franc
Podlogar Alojz
Škraba Rado
Šon Karel
Štraus Ivan
Zidar Miroslav

TOZD Zastopstva Ljubljana:
10-letnik
Stiplovšek Rudolf

DO LIVAR Ivančna gorica:
Delovna skupnost DO:
10-letnik
Drugovič Ignacij

TOZD LSL Ivančna gorica:
10-letniki
Blatnik Franc
Gregorič Ignac
Jovan Marjan
Kovačič Stanislav
Pučko Vinko

TOZD Hladnovodne armature:
10-letniki
Erjavec Alojz
Kastelic Anton

TOZD Livarna barvnih kovin:
10-letniki
Bogdanovič Marin
Cankar Alojz
Jovanovič Milan
Ogorevc Alojzija
Roudi Rudolf
Sašek Milan

Vsem jubilarom iskreno čestitam!

Danes dobiti stanovanje ni lahko

V TOZD TRAA so letos kupili devet stanovanj (od tega 2 garsonjeri) v terasastih blokih v Kosezah. Sredstva za stanovanja je prispevala TOZD TRAA, stanovanjska komunalna skupnost je pomagala s kreditom, bodoči stanovalci pa so prispevali 10—20 % od nakupne cene, kar se jim bo poračunalo z najemnino v prihodnjih letih. V stanovanja so se vselili delavci iz proizvodnje.

Ključavničar Anton Križan je prej stanoval v baraki v Kotnikovi. Dobil je enosobno stanovanje (odločbo ima za

dvosobno — op. pisca). Žena je zaposlena v Dijaškem domu Majde Vrhovnikove. Pri IMP je zaposlen deset let. »V baraki je bilo stanovanje zelo vlažno. Novo je pre-majhno in zgrajeno nefunkcionalno. V kuhinjo moramo hoditi skozi sobo. Tudi drugače so bila stanovanja narejena precej površno. Sosedu teče voda v stanovanje. Manjše napake so izvajalci popravili.«

Odločbe o najemnini še nima. Računa, da bo plačeval okrog 500 din, kar ni pretirano drago, ni pa niti tako malo. V novem naselju je trgovina, šola in vrtec. Otroška igrišča še niso urejena, ker soseska še ni dograjena. Stano-

Terasasti bloki v Kosezah, kjer stanujejo naši delavci

vanjsko vprašanje zanj najbrž še ni dokončno rešeno. Če se bo družina povečala, bodo na temnem, a še vedno dosti na boljšem kot v baraki.

Ključavničar Anton Velkavrh je pri IMP sedem let. Dvajset let je stanoval v Lito-strojevi baraki. Dobil je novo enosobno stanovanje. »Sem zadovoljen, če bi bila še ena soba, bi bilo bolje. V novem okolju smo se hitro znašli. Všeč mi je, dokaj mirno je, zrak je boljši kot v drugih mestnih predelih.« Ko je oddal prošnjo, ni računal, da ga bo dobil letos. Stanovanjsko vprašanje je zanj rešeno. Žena je zaposlena v Rogu, kjer pa ni bodo nobenih možnosti, da bi ji uredili stano-

vanjsko vprašanje. Za stanovanje pravi, da je bilo solidno zgrajeno, manjše napake so izvajalci takoj popravili. Za stanovanje je prispeval 50 tisoč dinarjev.

»V naši TOZD solidno skrbimo za stanovanja delavcev, mogoče bi lahko še bolj. Vedno so delavci, ki tega vprašanja ne morejo urediti sami. Takrat, ko bi lahko zidal, sem bil tri leta v bolnišnici, popolnoma zdrav pa tudi sedaj nisem.«

Ključavničar Ivo Seidl je prišel k IMP pred desetimi leti, v barako v Kotnikovi ulici je prišel stanovat pred tremi leti. Tudi prejšnje stanovanje mu je dala delovna organizacija.

»Od zasebnika sem se preselil na boljše — v barako. Sedaj smo dobili novo dvosobno stanovanje. Dva meseca že stanujemo, seveda smo zadovoljni. Žena je zaposlena v Rogu in ni imela možnosti, da bi ji kakorkoli pomagali. Ko sem oddal prošnjo, nisem računal, da se bomo tako kmalu vselili. Presenečeni in veseli smo bili. V novem stanovanju se dobro počutimo. Vse je suho, prej pa je bilo tako vlažno.«

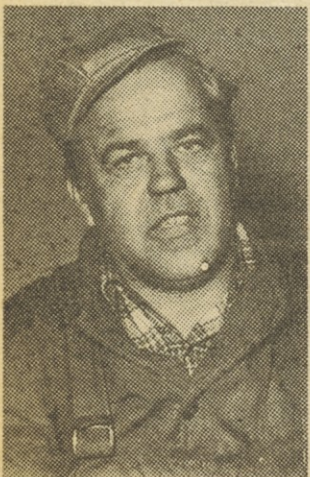
Nekatere manjše napake je sam popravil. Za najemnino meni, da ni ravno majhna.

To so povedali trije izmed devetih, verjetno tudi pripovedi ostalih ne bi bile veliko različne.

T. ŠTRUS

ANTON KRIŽAN

ANTON VELKAVRH

IVO SEIDL

Delavski svet DO EMOND

SKLEPI 6. SEJE DELAVSKEGA SVETA DO EMOND, KI JE BILA 6. 10. 1978

1.a) Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci združenih v TOZD in Delovni skupnosti v sestavi DO EMOND

b) Pravilnik o varstvu pri delu

c) Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, odgovornostih in obveznostih med TOZD v sestavi IMP in TOZD Inženiring — izvoz-uvoz Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev v zunanje trgovinsko poslovanje

d) Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med obratniško enoto centralne kuhinje in TOZD — uporabniki

Navedene sporazume posreduje delavski svet v predhodno obravnavo delavcem TOZD in DS, ki naj se zaključi do 24. 10. 1978.

Vse pripombe naj zberejo splošno-kadrovski sektorji TOZD in jih posredujejo do 24. 10. 1978 splošno-kadrovskemu sektorju delovne skupnosti.

Predloge aktivov je potrebno oblikovati do 27. 10. 1978, in sicer: pod točko a, b in d predlog oblikuje delavski svet DO po predhodni koordinaciji s TOZD in DS, predlog samoupravnega sporazuma pod točko c se oblikuje na nivoju SOZD.

Predloge aktov se posreduje v samoupravni postopek sprejemanja, in sicer:

pod a) — referendum

pod b) — sprejemajo delavski sveti TOZD, DS in delavski svet DO

pod c) — zbori

pod d) — zbori

2. Sprejme se poročilo tov. Šegule o poteku priprav za izdelavo enotnega plana razvoja DO

ZAHVALE

Ob smrti mame se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem v TOZD OV za pomoč in izraženo sožalje.

ALOJZ ROGELJ

Ob boleči izgubi moje mame Franciške se zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD TEN za poklonjeno cvetje. Posebna hvala sodelavcem za izrečeno sožalje in spremstvo na zadnji poti.

JANEZ POČKAJ

Ob smrti moje mame Jereb Angele se zahvaljujem sodelavcem delovne skupnosti DO IKO in osnovni organizaciji sindikata za darovano cvetje in pomoč ter spremstvo na zadnji poti.

DARINKA JEREB

EMOND. Čistopis predloga plana razvoja mora biti pripravljen do 13. 10. 1978 in posredovan delavskemu svetu TOZD in DS v potrditev (zadolžen za čistopis tov. Šegula). Plan razvoja sprejme delavski svet DO po poprejšnji potrditvi na delavskih svetih TOZD in DS.

Takoj je pristopiti k izdelavi poslovnika o delu razvojnega sektorja. Zadolženi za izdelavo poslovnika so: razvojni sektor, plansko-analitski sektor, splošno-kadrovski sektor DS.

3. Sprejme se načrt obrambnih priprav. Obenem se posreduje v poprejšnjo obravnavo osnutke: Pravilnika o LO in DA TOZD, Pravilnika o zavarovanju tajnih podatkov LO in Poslovnika za delo odbora LO in DS. Navedene akte sprejmejo delavski sveti TOZD in DS.

Delavski svet DO imenuje koordinacijski odbor za LO in DS na DO EMOND v sestavi:

- glavni direktor DO EMOND — Kumše Franc

- predsednik delavskega sveta DO EMOND — Koželj Miro

- poveljnik štaba civilne zaščite (se vključi v odbor naknadno, ko bo formiran štab civilne zaščite na področju Vojkove 58)

- predstavnik ZSMS (se imenuje na prvi seji)

- predstavnik konference OOS EMOND — Uhan Marjan

- predstavnik OOKZ (se imenuje po koordinaciji med sekretarji OOKZ)

4. Na podlagi poročila in predloga razpisne komisije in z lastno odločitvijo delavski svet DO EMOND imenuje za opravljanje del in nalog glavnega direktorja DO EMOND tov. Kumše Franca, dipl. ing.

5. Razpiše se prosta dela in naloge pomočnika glavnega direktorja za razvoj in direktorja plansko-analitske službe. V razpisno komisijo imenuje dva predstavnika konference OOS DO EMOND (Dečman Ambrož, Lah Anton) in tri člane delavski svet DO EMOND: Ribič Brane, Pompe Rihard in Prošek Milan. Razpis je treba opraviti takoj.

6. Imenuje se komisija za uveljavljanje zakona o združenem delu v DO EMOND v sestavi: iz vsake TOZD in DS en delegat (delegat imenuje delavski svet TOZD in DS), delegat delavskega sveta DO EMOND je Bizaj Boleslav, delegat konference OGS EMOND, delegat ZSMS, delegat OOKZ (družbenopolitične organizacije na svojih sejah imenujejo svoje delegate). Zadolžen za koordinacijo med DPO tov. Šubic Jože.

7. Sprejmejo se spremembe v komisiji za razvijanje sistema delitve OD v DO EMOND. Novi sestav komisije je: Podlipec Franc (DS), Majcen Janez (ISO), Terčič Karel (TEN), Brenčič Franc (Dvigalo). Predstavnika TOZD Elektromontaže imenuje delavski svet te TOZD.

8. Avtorjem predlogov za izbiro imena DO se izplača predlagana nagrada, in sicer:

Čander Ivo, avtor predloga EMOND 4.000,00 din

PREJELI SMO

IMP — TOZD Tovarna elektronaprav: v roke glavnemu direktorju

Predmet: 10. zasedanje
RG No 2 Interelektro

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje vašega predstavnika v delegaciji SFRJ na 10. zasedanju RG No 2 Interelektro, ki je bilo od 25. do 29. septembra 1978 v Opatiji.

Izkoristimo priložnost, da se vam prav tako zahvalimo za aktivno sodelovanje vašega sodelavca Viktorja Mlakarja, dipl. ing., ki je požrtvovalno in zelo uspešno organiziral pripravo vseh zaključnih dokumentov tega zasedanja. Posebno poudarjamo prizadevanja tov. Mlakarja kot primer visoke zavesti in osebne zavzetosti, da je bilo zasedanje odlično organizirano. V zaključnih govorih so vodje tujih delegacij imensko omenjali tov. Mlakarja kot organizatorja, ki je uspel v rekordnem času zagotoviti zaključne dokumente, kar doslej še ni uspelo nobeni državi.

Še enkrat se vam zahvaljujemo tov. direktor, ker ste omogočili sodelovanje tega odličnega sodelavca.

Vodja organizacijskega
komiteja 10. zasedanja
Interelektro

ŠTOHAN IVAN, dipl. ing.

Jereb Zdravko, avtor predloga UNIEL 500,00 din

Brenčič Franc, avtor predloga MONTEN 500,00 din

Avtor predloga ELPROP (se izkaže s fotokopijo svojega predloga) 500,00 din

Izplačilo izvede finančno-računovodska služba DO EMOND, sredstva pa v enakih delih prispevajo temeljne organizacije.

9. V koordinacijski odbor LO in DS SOZD IMP se imenuje tov. Gorjup Franca.

10. Potrdi se delegate v skupščine krajevnih skupnosti:

Štepanjsko naselje — Kolarič Ivo

Bežigrad — Kopač Ivo

Boris Kidrič — Kržmanc Janez

OBJAVA

KDO JE IZGUBIL OČALA?

Na klopi pred našim domom na Lošnju smo našli očala (verjetno so ženska) z rjavim okvirjem in oznako CESCO 50-22. Očala dobi lastnik pri tov. Nežki Rupar, IMP, Titova 37, soba 107-I. Vprašate lahko po telefonu 321-043 int. 234 vsak dan dopoldne.

IMP GLASNIK izdaja delovna skupnost IMP — Industrijsko montažnega podjetja v Ljubljani. Izhaja mesečno v 7500 izvodih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Titova 37. Ureja uredniški odbor: Meta Rotter, Borut Gržinič, Borut Wildmann, ing. Vinko Kuder, Karel Capuder, Alojz Kamin, Anton Krizan, Ivan Herga, Tone Štrus (odgovorni urednik). Tiska: Tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS, št. 421-1-72 z dne 26. septembra 1974 je IMP Glasnik oproščen plačila temeljnega davka do prometa proizvodov.

Skupina električarjev pred kontejnerjem na gradbišču v Toplicah

Monterji klimatskih naprav in vodovoda na gradbišču v Čateških Toplicah

OBISK PRI NAŠIH MONTERJIH

NA GRADBIŠČU V ČATEŠKIH TOPLICAH

V Čateških Toplicah gradi ljubljanska Emona nov hotel z vsemi spremljajočimi objekti. Istočasno bodo uredili tudi sodoben avtokamp. Pri teh delih sodelujejo tudi naši monterji iz TOZD Elektromontaža in Montaža Maribor, ki bodo vgradili vse potrebne instalacije.

RAZVLEČENO GRADBIŠČE

Novi hotel gradijo ob dose-
danjih objektih. Objekti so
nizki in imajo sorazmerno
velik tloris. Avtokamp pa je
nekoliko oddaljen od hotela.
Ob obisku bi morali naši
monterji imeti največ dela in
skupine bi morale biti najšte-
vilnejše. Tako »Ljubljanci«
kot »Mariborčani« pa so
skupine morali zmanjšati.
Adolf Krčar, vodilni monter
elektro skupine je takole pri-
povedoval:

»Capljamo za gradbinci,
načrti so neurejeni, poprav-
ljamo, delamo dela, ki jih v
pogodbi ni. Pogodba je skle-
njena na ključ in ob sklepanju
so naši komercialisti nekatere
stvari spregledali. Delati bi

morali v bazenu in terapiji, pa
nimamo nobenih podatkov,
zato smo skupino tudi zmanj-
šali na 14 monterjev.«

GRADBIŠČE UREJENO

Tokrat imajo monterji do-
volj skladiščnih prostorov in
na voljo dva nova kontejner-
ja, kjer se lahko preoblečejo
(in imajo ob slabem vremenu
suho obleko). Električarji
stanujejo v Krškem, ker v to-
plichah niso dobili prenočišč.
Malico kupi vsak dopoldne
skladiščnik in jo pripelje na
gradbišče, za kosilo in večerjo
mora skrbeti vsakdo sam.
Na gradbišču imajo kombi.

»Problem je voda za umi-
vanje. Gradbinci imajo na
gradbišču barake, kjer stanu-
jejo njihovi delavci in imajo

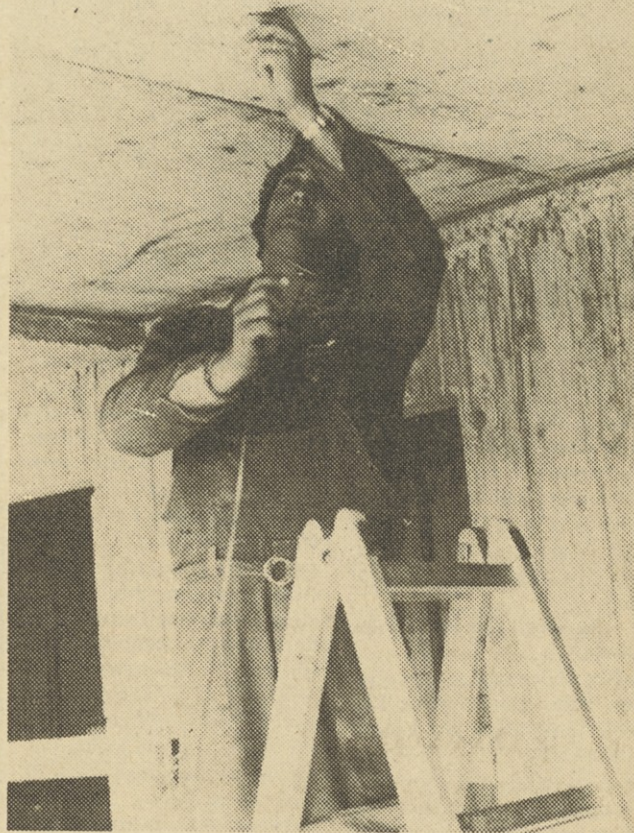
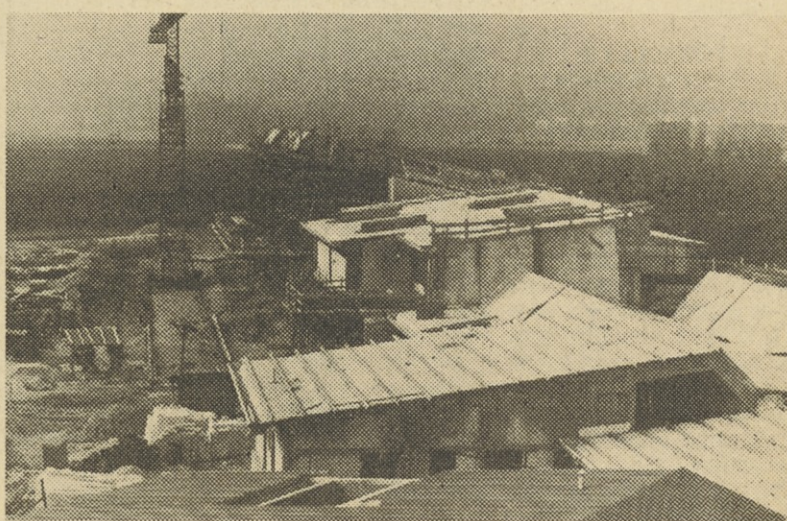
tudi toplo vodo. Ker je to turi-
stični kraj, je hrana izredno
draga. Stalnih obrokov gos-
tilne nimajo. Jemo samo po
naročilu, in temu primerno
tudi plačujemo,« je dejal vo-
dilni monter. Tov. Krčar je
prej delal v glavnem industrij-
ske objekte in pravi, da je
zanj to gradbišče največja
kazen, kajti za vsako stvar je
potrebno soglasje. Pogovar-
jala sva se tudi o tem, zakaj
nekateri monterji nočejo biti
vodilni.

»Če bi bil monter specialist
(eno stopnjo pod vodilnim
monterjem — op. pisca), bi z
20 nadurami mesečno preje-
mal enake osebne dohodke,
kolikšna pa je razlika pri
delu!«

Je delegat v delavskem
svetu delovne organizacije.

»Večino informacij dobimo
z Glasnikom. Operativce
pove malo, ker ima toliko

Nadaljevanje na 8. strani

V beton so monterji vložili 30 kilometrov cevi, sedaj nape-
ljujejo žiceMonterji operativnih naprav. S kolesom hodijo po malico. Spomin na nek-
danje čase

Pogled s hotelske strehe na del gradbišča

Obisk pri naših monterjih

Nadaljevanje s 7. strani

gradbišč, da je vsak dan na poti in ne more spremljati celotnega dogajanja. Pogrešamo pa sklepe našega delavskega sveta, ki jih ne objavljate (ker jih ne dobimo — op. pisca). Nasploh se nam zdi, da o naši TOZD premalo pišete.

Delovni čas morajo prilagoditi gradbincem. Po 20. oktobru bodo delali od 7. do 15. ure. Skupina je na gradbišču od marca in bi morala delo končati do novembra, vendar je postavljen nov rok — marec prihodnje leto. Po zagotovilih monterjev z roki ne bo težav, če se jih bodo držali tudi gradbinci, od katerih smo odvisni.

Med malico se je ob sklašču zbrala vsa skupina — v glavnem mladi fantje. Starosta med njimi je Rudi Jagrič, ki že 25 let montira elektroinstalacije pri IMP. Obhodil je celotno Jugoslavijo, devet let in pol je delal v Nemčiji. Do upokojitve mu manjka še tri leta in pol.

»Dokler me bodo roke ubogale in noge nosile, bom delal. V penzijo ne bom šel. Vsa leta delam po montažah.«

— Je teren kaj načel vaše zdravje?

»Ne. Zdravnikov ne poznam. V bolnišnici nisem bil še nikoli, tudi na dopustu v glavnem ne.«

Ko je ocenjeval montaže, ni mogel mimo Štipa in Subotice za kateri pravi, da sta bili najboljši, najbolj se mu je »zameril« Koper, najdlje pa je bil v Zenici — štiri leta in dva meseca.

TOKRAT LE REDNO DELO

Tudi monterji ogrevanja, prezračevanja in klime so se zbrali k malici v svoje prostore. Zmotil sem skupino kurjavarjev, ko so ravno poračunavali »dolga«. Malico pripelje na gradbišče eden od monterjev in to — s kolesom. Pravijo, da je problem topla voda, ki je ni in pa sanitarije, ki so pri gradbincih neuporabne, svojih pa nimajo. Delajo tokrat normalno — samo osem ur, ob petkih popoldne odhajajo domov. Za osebne dohodke pravijo, da niti niso tako slabi, da pa bodo tokrat »občutili« samo redne ure. Popoldne nimajo kaj početi in

jim ostaja v glavnem le gostilna in spanje. Stanovanje so si našli vsak po svoje, hrano tudi. Službe, ki bi za vse urejevala te probleme enotno, še nimamo.

»Po planu bi moralo biti danes na gradbišču 47 monterjev, jih je pa samo 20. So iz vseh treh TOZD naše delovne organizacije. Projekti niso vsklajeni, sedaj so nam dali že tretje roke za dokončanje del, kar pa naj bi bilo v marcu prihodnje leto, po objektih pa že prej. Z gradbinci sodelujemo dobro, material dobivamo redno. Primanjkuje nam nekvalificiranih delavcev. Vsi naši monterji so sposobni samostojno opravljati zaupane naloge,« je priporočal tov. Jože Krampl, operativec, ki je stalno na gradbišču.

»Polovico dela še nismo opravili. Vse kanale nam naredijo v delavnici, tu jih sestavimo in montiramo. Priprava dela ne opravi vedno najbolje svojih nalog,« je dejal Franc Huzjan, vodilni monter prezračevalnih naprav.

Adi Lešnik ima v svoji skupini 11 monterjev.

»Najraje imam stalne fante — tako smo drug drugega navajeni. Z monterji nimam nobenih težav. Imamo pa jih z radiatorji (Aerothermik — Gorenje), ki so skrivljeni in jih zelo težko ravnamo. Tokrat imamo na gradbišču dovolj skladiščnih prostorov in kontejnerje.«

Vodovodariji so končali tričetrt gradbenih instalacij, razen dveh priključkov je zunanji vodovod gotov.

»Ker smo že tako daleč, smo tudi zmanjšali skupino. Material je na gradbišču redno prihajal. Vse leto smo bili polno zasedeni, trenutno ne delamo nadur. Zdi se mi, da največ naredimo, ko delamo 10 ur dnevno,« je dejal vodilni monter vodovodnih instalacij Edo Frangeš.

Naši monterji bodo na tem gradbišču montirali celotne jakotočne in šibkotočne elektroinstalacije (vrednost del 12 milijonov) in pa instalacije za: plin, paro, ogrevanje, prezračevanje, termalno vodo in zunanji vodovod (vrednost del 25 milijonov). Obe pogodbi sta sklenjeni na ključ in električarji pravijo, da jih skrbi, kako bo pri obračunu.

TONE ŠTRUS

● PREDSTAVLJAMO VAM

TOZD INŽENIRING

Temeljna organizacija skupnega pomena

Že v okviru prejšnje delovne skupnosti IMP je bil ustanovljen oddelek za inženiring, ki se je nato organiziral v skladu z zakonom o združenem delu v temeljno organizacijo skupnega pomena, ta pa se je ob reorganizaciji IMP združila v delovno organizacijo IZIP. Da nam je bila takšna organizacija nujno potrebna, ni nobenega dvoma. Da potrebuje za svoje normalno delo tudi sredstva, se vsi strinjamo. Ko se začnemo pogovarjati o konkretnih številkah, se ponekod zatika. Mogoče je tudi dosedanja neobveščenost o delu te temeljne organizacije prispevala svoj delež k takšnemu pojmovanju. Če njeni delavci niso izpolnili zahtev, ki o njih prednje postavile druge TOZD, se vprašajmo, zakaj? Podatki o letošnjem poslovanju takšne govorice zanikajo. Torej morajo biti delavci TOZD Inženiring v enakopravnem položaju nasproti delavcem drugih TOZD. Zapis, ki ga objavljamo v današnji številki, naj bi v grobih obrisih predstavil TOZD Inženiring.

TOZD SKUPNEGA POMENA

Dipl. ing. Rudi Geršak: »Inženiring je specifična temeljna organizacija, ki so jo ostale TOZD ustanovile s posebnim namenom. Tako so tudi naši problemi specifični. Prav sedaj urejamo dohodkovne odnose z ostalimi TOZD. Zavedamo se, da je to proces, ki zahteva svoj čas. TOZD smo poslali proračun za letošnje leto. Večina je svoje obveznosti poravnala, nekaj razgovorov smo imeli le v Mariboru in Ivančni gorici.«

Ravno sredstva pa so tista, ki omogočajo inženiringu normalno delo in ob katerih se kopja v naših TOZD največkrat lomijo. Ustanovili smo ga, pa še vedno nismo razčistili ali najprej sredstvo ali najprej rezultati in potem denar. Zavedati pa se moramo, da je trenutno v inženiringu 95 % delavcev, ki so prej delali v drugih,

V pogovoru so sodelovali:

Dipl. ing. Rudi Geršak — direktor TOZD
Franc Hočevar — predsednik delavskega sveta
Lado Tompa — predsednik izvršnega odbora sindikalne organizacije
Dipl. oec. Ferdinand Volovec — direktor sektorja izvoz-uvoz
Dipl. ing. Ante Jurković — sekretar osnovne organizacije ZK
Dipl. ing. Jože Naglič — direktor sektorja za investicijska dela

TOZD po deset in več let in se bodo ti upravičeno lahko spraševali, kje je njihovo minulo delo. Proračunskega obravnavanja in poračunavanja stroškov ni več. Plačevali jih bomo po delu. Koliko pa smo pripravljeni priznati njihovo delo? Vemo tudi, da bi določene naloge zunanjim sodelavcem brez besed dražje plačali, pri domačih TOZD pa se zatika. Na žalost te besede ne veljajo samo za odnose z inženiringom, ampak tudi za medsebojne odnose med nekaterimi drugimi temeljnimi organizacijami

TOZD Inženiring je z ostalimi TOZD sklenila sporazum, ki določa njeno delovanje. Obseg dela, ki ga morajo delavci TOZD Inženiring opraviti za ostale TOZD IMP, je različen in se od obdobja do obdobja spreminja. Vse TOZD pa so ji poverile zunanje trgovinsko dejavnost.

V okviru TOZD Inženiring posluje sektor za investicijska dela (doma in v tujini) in sektor blagovnega prometa (izvoz-uvoz, predstavništva, devizni oddelek, oddelek za izvedbo, oddelek za ponudbe).

PREMALO ČASA ZA DOBRO ORGANIZACIJO

Dipl. ing. Rudi Geršak: »V tako kratkem času ni možno vzpostaviti dobre organizacije. Lahko pa rečem, da smo nekaj le naredili. Vsi oddelki še niso kadrovske tako dobro zasedeni, da bi lahko v celoti izpolnjevali svoje dolžnosti. Ustrezne delavce je težko najti. Na drugi strani se mi zdi, da vse TOZD niso dobro seznanjene z našim delom. To je tudi naša krivda, ker jih nismo uspeli

informirati. Menim, da se bo premaknilo tudi na tem področju. Uvajamo zaenkrat polletna poročila o dejavnosti. Naša organizacijska shema ni dokončna. Prilagajati se moramo posameznim nalogam, ki jih opravljamo. Manjka nam še služba za raziskavo tržišča, za katero iščemo ustrezne delavce.

Beseda inženiring izhaja iz angleške besede engineering, ki jo France Verbič v svojem slovarju tujk takole razlaga: sistem gradnje (načrtovanje ali postavitve), pri katerem prevzemnik tovarno projektira, zgradi, opremi s stroji, izuri vodilno osebo ter slednjič z njim izpelje proizvodnjo.

O tem, kako naj bi se temeljna organizacija razvijala v bodoče, smo se pogovarjali obširneje.

Dipl. ing. Jože Naglič: »Že leta nazaj so v naši republiki stremeljenja za močnim inženiringom. Nosilci gospodarskega razvoja po posameznih branžah imajo organizirane inženiringe, oziroma inženiring grupe. Razvoj pa naj bi šel v to smer, da bi sedanje inženiringe trdneje povezali med seboj. Tako bomo mi lahko nosilci instalacijskega inženiringa za našo republiko.«

ZA DELA V TUJINI JE TEŽKO DOBITI USTREZNE DELAVCE

Vedno pogostje nastopamo tudi v tujini. Trenutno delamo v treh državah na devetih gradbiščih, kjer je vrednost del 894 milijonov dinarjev. V obdelavi je 14 mednarodnih ponudb za delo v DDR, Iraku, Somaliji, Alžiriji, Egiptu in Nigeriji. Vrednost vseh teh del je ocenjena na skoraj 3 milijarde din.

Dipl. ing. Jože Naglič: »Za delo v tujini imamo lepe možnosti. Na splošno smo jugoslovanske, sploh pa še slovenske organizacije združenega dela, drage. Ko nam uspe delo pridobiti in podpisati pogodbo, se težave začnejo pri delavcih. Najprej ni operativcev, ki bi bili pripravljeni oditi za nekaj časa v inozemstvo, potem so enake težave tudi z monterji. Kadrovske službe so pri reševanju teh vprašanj nemočne. V teh pogledih bo treba našo tradicionalno kadrovske politiko spremeniti. Zaradi teh težav večkrat tudi zamujamo z roki. Napake na enem gradbišču nam zaprejo nadaljnjo uveljavitev. Nobena skrivnost ni, da se večina investitorjev danes dogovarja med

seboj o izvajalcih. Investitorji nam potem očitajo, da se za delo ne zanimamo dovolj. Pri kasnejših ponudbah nastopijo razni pritiski, ki se potem pretvorijo neposredno v denar.«

DECENTRALIZACIJA ZUNANJETRGOVINSKEGA POSLOVANJA

Letos je bila decentralizirana tudi zunanja trgovina. Ustanovljeni so bili SISEOT-i (samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino). Članice teh skupnosti pa so lahko temeljne organizacije in enovite delovne organizacije.

Ferdinand Volovec, dipl. oec., je dejal: »Članice teh SISEOT so morale letos podpisati tri samoupravne sporazume. Nekaterim naše TOZD, ki so članice, tega niso storile — posledica pa je oteženo poslovanje. Plana blagovnega izvoza IMP letos ne bo dosegel iz objektivnih razlogov. S tem problemom se srečujejo predvsem v TOZD TRAA. Blagovni uvoz ni samo naš problem, vsi vemo, kakšne omejitve ga spremljajo. V okviru oddelka se trudimo, da bi poslovanje še izboljšali, da bi bili ažurnejši. Tudi mi težko dobimo ustrezne delavce. Nekateri nam očitajo, da smo predragi, da bi za enake storitve plačali druge manj. Menim, da tisti, ki to trdijo, ne poznajo v celoti našega dela. Če pa smo dražji, potem imajo naročniki del vso pravico poiskati drugega izvajalca. Poudarjam, da je treba upoštevati samo opravljeno delo in potrebno plačilo, ne pa še kakšnih subjektivnih razlogov posameznikov.«

Pa pogledjmo še malo v izvedbeni oddelek. Ta opravlja storitve za DO PROMET, za TOZD:

Klima-montaža, Elektromontaža in PMI (plin). Vrednost del na objektih teh TOZD znaša 501 milijonov dinarjev.

Omeniti velja tudi dobro sodelovanje s TOZD Projektivni biro, s katerim pa še niso v celoti zadovoljni. Samo ena pogodba je TOZD Projektivni biro prinesla skoraj enoletno realizacijo. Tudi letos so zanje pridobili dvoje večjih del (Žirovski vrh in pa Yulon). V delo Inženiringa nameravajo vključiti tudi nekaj gradbenih strokovnjakov, ki bodo sodelovali pri oblikovanju celostnih ponudb.

SAMOUPRAVNI ORGANI IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE USPEŠNO ZAČELI

Mlada temeljna organizacija nima tradicije pri razvijanju svojega samoupravljanja, jo pa imajo delavci, ki so v njej združili svoje delo.

»Delavski svet se je doslej sestajal na 8. rednih in eni izredni seji. Imenovali smo vse potrebne komisije in sprejeli, oziroma sprejemamo ustrezne samoupravne akte. Pri delu nas ovira raztresenost. Kljub temu mislim, da so naši delavci dobro obveščeni o dogajanju v TOZD. Na žalost pa nekaterih problemov ne moremo reševati. Tako imamo za reševanje stanovanjskih problemov naših delavcev na voljo 150 tisoč dinarjev. Kaj naj počnemo z njimi? Podobna vprašanja druge TOZD lažje rešujejo. In če se povrnem nazaj k delavskemu svetu: vabila prejemajo delegati teden pred sejo. V delavskem svetu je tudi delegat iz predstavništva.

V sestavu TOZD Inženiring so tudi vsa štiri predstavništva in sicer: v Zagrebu, Beogradu, Skopju in Sarajevu. Naloga delavcev v predstavništvih je predvsem prodaja serijskih izdelkov naših TOZD. V letošnjih devetih mesecih so proizvodne temeljne organizacije prek predstavnikov prodale za 293 milijonov svojih izdelkov, od tega je beograjsko predstavništvo prodalo za 154 milijonov, zagrebško za 59 milijonov, sarajevsko za 47 milijonov in skopsko za 31 milijonov. Zanimiv je tudi podatek, koliko so predstavništva prodala za posamezne TOZD:

TRAA	153 milijonov
Klima proizvodnja	45 milijonov
TEN	12 milijonov
TIO	15 milijonov
PMI	11 milijonov
LIVAR	28 milijonov
DVIGALO	22 milijonov
ISO	1,3 milijona
Klima montaža	1,5 milijona

Poleg prodaje proizvodov delavci v predstavništvih tudi obveščajo temeljno organizacijo o večjih investicijskih delih na svojih območjih.

Kadrovske so predstavništva takole zasedena: rešeno je vprašanje prodaje strojne opreme, uredilo se je tudi za elektroproizvodnjo. Odprto pa je vprašanje prodaje proizvodnje DO Livar, ker v Zagrebu in Sarajevu ni predstavnikov za tovrstno prodajo. Po vsej verjetnosti pa bomo v okviru beograjskega predstavništva zaposlili še predstavnika v Nišu za elektrodejavnost. Za uspešnejše delo prodajnega oddelka in tudi prodajnih služb delovnih organizacij pa bi bilo potrebno, da bi predstavništva prevzela celotno prodajo serijske oziroma tipske opreme na svojih teritorijih.

Želim pa, da bi delegati svojo funkcijo opravljali z vso resnostjo in ne samo kot formalno dolžnost,« je dejal predsednik delavskega sveta, tov. Franc Hočevar.

Osnovna organizacija ZK je skupna za TOZD Inženiring in delovno skupnost delovne organizacije IZIP.

»Sestajamo se redno. Obravnavamo vse probleme, ki so naštet v tem zapisu. Imamo mogoče tudi malo sreče, če temu lahko tako rečem: člani ZK so iz vseh oddelkov in vseh sredin. Mogoče je to tudi eden od razlogov, da doslej ni nikjer zaškripalo. Tudi obveščanje je dobro. O naših sklepih obveščamo tudi predstavništva, čeprav so oni člani v drugih organizacijah. Vemo, kaj

je naloga inženiringa, vemo tudi, da smo osvojili že toliko znanja, da bi ga lahko prodajali v obliki kompleksnih poslov. Pri takšnem delu osnovna organizacija podpira naše delavce. Povezava z občinskim komitejem ZK je dobra. Menim, da bo kot delovna oblika moralo obstajati nekaj, kar je bil prej svet ZK. Pri družbenopolitičnem delu v TOZD nekoliko pogrešam sindikat,« je dejal sekretar osnovne organizacije ZK Ante Jurković, dipl. ing.

Sindikat je imel na začetku letošnjega leta polne roke dela. Sedaj, pravi predsednik izvršnega odbora tov. Lado Tompa, je nekoliko zatihši. Volitve so dobro uspele, redno sodelujejo pri sprejemanju samoupravnih aktov. V okviru delovne organizacije so organizirali izlet na Koroško. Za delegacije pravijo, da uspešno delajo na vseh področjih. Sindikalne skupine so organizirali po oddelkih.

PROSTORSKE STISKE

Trenutno so delavci TOZD Inženiring na Titovi 37, Karlovski in v BS-3, če predstavništva odstejemo. Kaj pomeni takšna razdrobljenost za službe, ki so vezane druga na drugo, ni treba posebej poudarjati. »Dogovarjamo se s TOZD Ogrevanje-vodovod, da bi po njihovi izselitvi odkupili 1. nadstropje na Titovi 37. Tako bi zaenkrat tešili naš »stanovanjski« problem. Računamo, da nam bodo TOZD pomagale s krediti, del sredstev bomo zbrali tudi sami,« je dejal direktor TOZD.

Toliko o Inženiringu. Mnenja tistih, ki se s povedanim ne bodo strinjali, bomo objavili v prihodnji številki Glasnika.

T. ŠTUS.

Rudi Geršak

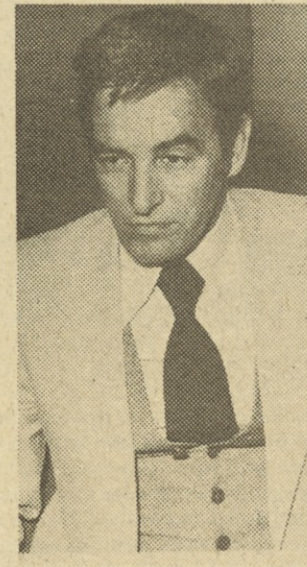
Franc Hočevar

Lado Tompa

Ferdinand Volovec

Ante Jurković

Jože Naglič

Zavarovanje obratovalnega zastoja ali šomaža

Skoraj vse temeljne organizacije združenega dela se zavedajo, da jih vsakodnevno ogrožajo nevarnosti, proti katerim se tudi zavarujejo. Običajno pa je zavarovalna zaščita, za katero se TOZD odločijo, omejena le na zavarovanje požara in strojeloma, pa še vloga, kar vse predstavlja zavarovanje proti neposrednim škodam, ki pretijo njihovim osnovnim in obratnim sredstvom. Ob večjih požarnih škodah pa tudi strojelomnih običajno zavarovani TOZD ni prizadet le s škodo na obratnih zgradbah in proizvodnih sredstvih, marveč tudi s posredno škodo zaradi zastoja v obratovanju. Ta škoda se odraža predvsem v izgubljenem dohodku in nepokritih stroških v času obnove uničenih ali poškodovanih obratnih zgradb in proizvodnih sredstev. Zastoji so zlasti po požarnih škodah razmeroma dolgi, iz prakse povzemamo, da nemalokrat trajajo tudi vse leto.

TOZD, ki skrbi za dolgoročno varno poslovanje, bo poleg osnovnega požarnega in strojelomnega zavarovanja vsekakor sklenila tudi zavarovanje obratovalnega zastoja, ali s tujko šomaža, zaradi požara ali zaradi strojeloma. S tem bo namreč brez motenj lahko obnovila proizvodnjo in ji ne bo potrebna razna solidarna pomoč širše družbe, saj ji bo razen neposredne škode na osnovnih in obratnih sredstvih, zavarovalna skupnost povrnila tudi izpadli dohodek, ki v času zastoja ni mogel biti prigrisodan.

V Jugoslaviji pa tudi Sloveniji je sorazmerno slabo zajetje šomažnih zavarovanj, saj jih je vseh okoli 500, v Sloveniji pa jih je nekaj prek 200. Zdi se, da so TOZD, pa tudi naša širša družba, premalo seznanjeni s prednostmi, ki jih nudita šomažno zavarovanje na osnovi požara in šomažno zavarovanje na osnovi strojeloma. Opažamo tudi, da za-

nimanje za zavarovanje naraste v neki branži šele tedaj, ko katera TOZD doživi večji zastoj zaradi požara ali strojeloma. Stihijsko sklepanje šomažnih zavarovanj po škodi nedvomno ni najbolj primerno. TOZD bi se morali osveščeno in preračunljivo odločati za sklepanje teh zavarovanj. V Zvezni republiki Nemčiji je, na primer, le redka industrijska firma brez šomažnega zavarovanja, to pa zlasti zato, ker tam ne poznajo solidarnosti, še več pa na dobrozajetja tega zavarovanja vplivajo sindikati, ki ne dopuščajo odpustitve delavcev v času zastoja zaradi požara ali strojeloma.

Ugotavljamo, da naša družba ne potrebuje raznih prisil za sklenitev zavarovanj, ni pa iz družbenopolitičnega pa tudi širšega gospodarskega stališča dopustno, da se posamezne TOZD nepoučeno in pristransko odločajo za rizik, ki daleč presega zmožnost pokrivanja nastalih škod z lastnimi sredstvi. Prav za prenašanje rizikov, ki jih posamezni subjekt ne more sam brez motenj pokriti, pa obstaja v našem družbenoekonomskem sistemu institucija zavarovanja, ki z vključevanjem v zavarovalni proces nudi vsakemu kar najbolj primerno gospodarsko varnost.

Ker je šomažno zavarovanje sorazmerno nova zavarovalna vrsta in med zavarovanci zato še ni dovolj poznana, bi bilo slejkoprej primerno, da TOZD, preden se odločijo za sklenitev tega zavarovanja, zahtevajo podrobnejše tolmačenje, pa tudi izdelavo ponudb za konkretne primere, kar lahko opravijo strokovni delavci zavarovalne skupnosti.

MIHA FERLAN, dipl. ing.

DRUGI O NAS — DRUGI O NAS — DRUGI O NAS — DRUGI O NAS — DRUGI O NAS — DRUGI O

Veliko pričakovanja

Vključitev v SOZD IMP naj bi celjsko Klimo uvrstila med najmočnejše organizacije v občini.

V celjski občini v ocenah o izvajanju srednjeročnega družbenega plana kritično presoja poslovno in ekonomsko uspešnost dveh sestavljenih organizacij združenega dela Dobrine in ITC (industrija, trgovina Celje). Obedve, ne več mladi integracijski tvorbi s predznakom reprodukcijske verige se nista dovolj uveljavili. Zato je toliko zanimivejša in spodbudnejša nedavna pozitivna referendumska odločitev v celjski Klimi v industriji aerodinamičnih naprav. Več kot 600 delavcev Klime se je v septembru odločilo za vstop v SOZD IMP in se tako priključilo 6920 članom te velike, poslovno, ekonomsko in razvojno privlačne sestavljene organizacije združenega dela. Ta integracijska povezava je vredna pozornosti zaradi dveh vzrokov: prvič, ker v celjski občini v zadnjem obdobju opažajo slabšo pripravljenost za intenzivnejše združevanje dela in sredstev, ponekod pa so močne celo razdruževalne silnice in drugič, ker v družbenogospodarski in razvojni politiki Celja pogrešajo udeležbo planskih nosilcev dinamičnega razvoja v večjih slovenskih in jugoslovanskih gospodarskih asociacijah.

Celjska Klima se je v svojem razvoju znašla na prelomnici. Uvršča se med največje jugoslovanske proizvajalce klimatskih in prezračevalnih naprav, v proizvodnji torej, ki je v ospredju družbene pozornosti. Poleg tega Klima izvaja montaže notranjih gradbenih instalacij za ogrevalne, vodovodne in klimatske sisteme, ne odrekajo pa se individualni proizvodnji in izvajanju storitev za kooperante. Čeprav je Klima doživela v zadnjih letih burno rast v skoraj vseh elementih razvoja, sami ugotavljajo neizkoriščene možnosti še vedno prekomerno poslovno ambicioznost. V zadnjih petih letih so v Klimi povečali celotni prihodek za več kot trikrat, število zaposlenih pa le za 50. V prvem polletju tega leta je bilanca pokazala 180.622

tisoč din celotnega prihodka, kar je za 38 % več kot lani v enakem obdobju. Nasploh so primerjave z letom 1977 zelo zanimive: čisti dohodek je lani znašal 39.718.000 din, letos že 51.912.000, osebni dohodki so poskočili za 24 %, poslovni skladi so bogatejši kar za 166 %, pospešena amortizacija za 81 %, itd. Neto osebni dohodek so povečali od lanskih 5454 na 6.442 din Dohodek na delavca je narasel na 125.099 din (višji za 22 %), akumulacija pa za 77 %. Skoraj vsi indikatorji kakovostnega gospodarjenja so v porastu in nazorno izkazuje dinamično izpolnjevanje razvojnih načrtov.

Letos se pomembneje vključujejo v izvoz z ventilacijsko opremo in z montažnimi storitvami (SZ in v Libijo). Značilno je še, predvidevanje, da bodo letos pristali pri 310 milijonov celotnega prihodka, vendar sredi leta že vidijo 20 % porast. Vsi analitični podatki in temeljni razvojni cilji kažejo na uspešno gospodarjenje. Toda prav v realizaciji investicijskih programov, v usklajevanju in širjenju proizvodnih programov, v povezovanju in v vključevanju v mednarodno menjavo niso dosegli vsega, kar bi lahko.

Poslovni, ekonomski, razvojni, proizvodno tehnološki in širši družbeni razlogi so zato narekovali vstop v SOZD IMP Ljubljana. Določena proizvodno-programska sorodnost, tehnološka povezanost in komercialna soodvisnost med IMP in Klimi je razvidna že na prvi pogled. Pri tem ne gre zanemariti usklajevanja in razvojnih povezav med proizvajalci v vsej Jugoslaviji. Pred dvema letoma so spejeli samoupravni sporazum o usklajevanju planov in razvojne politike med proizvajalci opreme za klimatizacijo, ventilacijo, zračno gretje in sušenje. Zato so in bodo prednostni in perspektivne združitve mnogostranske. Med drugim velja omeniti, da je Klima že doslej izstopala kot pomembni perspektivni razvojni nosilec programov klimatske, ventilacijske in prezračevalne opreme. V novi integracijski tvorbi bo omogočena specializacija, tipizacija in standartizacija, skupni razvoj predstavniške in servisne dejavnosti, enotnost v izvoznih poslih in drugo. Razvojne usmeritve in proizvodni programi, zlasti kjer gre za prikrivanje, pa komercialno sodelovanje, izvozna aktivnost z organizacijo razvojnega dela in druga vprašanja bodo zahtevala še dodelavo in nove skupne rešitve.

Toda — ali ni najbolj vabljev plan, kaj naj bi postala Klima leta 1985? Kar trikrat naj bi povečali fizični obseg proizvodnje klimatske, ventilacijske in prezračevalne opreme. Za perspektivni razvoj bodo potrebovali v Klimi 30.000 kvad. metrov zemljišč, nove skladišče površine, za noložbe bi naj dali 350 milijonov, zaposlili pa bi še 300 kvalificiranih delavcev in 30 strokovnjakov. Kaže, da bodo ustvarjene možnosti, da se Klima uvrsti med gospodarsko in razvojno najmočnejše kolektive v celjski občini. Zato v Klimi precej pričakujejo od vključitve v SOZD IMP.

Gospodarski vestnik
5.10. 1978

USPEŠNO POSLOVANJE »LIVARJA«

Letos podvojili dohodek — od 118 milijonov 48 milijonov dohodka

IVANČNA GORICA, 26. septembra — Uspehi, ki jih dosega delovna organizacija »Livar« iz Ivančne gorice, zbuja pozornost v občini Grosuplje že nekaj let. Po rekonstrukciji in dograditvi prostorov dohodek ter celotni prihodek delovne organizacije skokovito raste. Delovna organizacija kot celota, ki zaposluje več kot 500 ljudi v treh TOZD in skupnih službah, je uspešna letos podvojiti celotni prihodek. Dosegli so 118 milijonov din, od tega je 48 milijonov dohodka, in več kot 31 milijonov din čistega dohodka.

O vseh teh uspehih je spregovoril na zboru delovnih ljudi predsednik osnovne organizacije sindikata Anton Zaletel.

Delo, sredo, 27. septembra

P. S. Mišljena je delovna organizacija naše sestavljene organizacije združenega dela.

Poročilo o delu interne banke IMP

OD NJENE USTANOVITVE DO 15. OKTOBRA 1978 IN PREGLED FINANČNE SITUACIJE

o delu interne banke IMP — Ljubljana od njene ustanovitve do 15. oktobra 1978 in pregled finančne situacije

Od ustanovitve interne banke IMP — Ljubljana do 15. okt. 1978 so delegati TOZD ustanoviteljic imeli 2 zbora, na katerih so bili sprejeti:

- statut interne banke
- samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med interno banko in delovno skupnostjo interne banke

- združevanje rezervnih sredstev v višini 7.279.120,35 din v skladu z 2. odstavkom 84. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko

- združevanje osnovnih sredstev v višini 20.073,38 din v skladu s 3. odstavkom 84. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v interno banko

- začasni pravilnik o eskontiranju menic.

Na 2. zboru interne banke je bil izvoljen 7-članski poslovni odbor kot izvršilni organ interne banke, v katerem so zastopani izvoljeni delegati, za vsako delovno organizacijo po eden član in njegov namestnik. Poslovni odbor interne banke je imel v tem času 4 seje, na katerih je obravnaval:

1. vloge za interne kratkoročne kredite naslednjih TOZD: Dvigalo, Ljubljana; TEN, Ljubljana; TRAA, Ljubljana; SKIP, Ljubljana;

2. problematiko trajnih obratnih sredstev naslednjih TOZD:

- TOZD TEN, pri kateri se primanjkljaj obratnih sredstev do konca leta v višini ca. 20.000.000 din razreši na ta način, da se mora do konca leta 1978 sprostiti vezava v zalogah za ca. 10.000.000 din (ker obstoječa vezava ni v skladu s planirano) in z najetjem kratkoročnega kredita pri Zavarovalni skupnosti Triglav v višini 10.000.000 din. V prihodnjem letu naj bi se primanjkljaj pokrili z najetjem dolgoročnega kredita pri Gospodarski banki, Ljubljana v vezi nove investicije;

- TOZD TRAA, za katero je bila v začetku leta 1978 dana vloga na Gospodarsko banko, Ljubljana za odobritev dolgoročnega kredita v višini 15.000.000 din, vendar vloga ni bila obravnavana, ker poslovna banka zahteva kompleksen elaborat skupaj z naložbami v osnovna sredstva. Začasno se rešuje primanjkljaj trajnih obratnih sredstev s kratkoročnimi internimi krediti in kreditom Zavarovalne skupnosti Triglav v višini 8.000.000 din do predložitve vloge in elaborata na Gospodarsko banko, Ljubljana;

- TOZD SKIP, kateri je bil trenutno rešen problem trajnih obratnih sredstev z odobritvijo dolgoročnega kredita v višini 14.000.000 din s strani Gospodarske banke, Ljubljana;

- TOZD TIO, Idrija, ki je vložila na Temeljno banko, Nova Gorica kreditni zahtevek za trajna obratna sredstva skupaj z naložbo v osnovna sredstva za razširitev proizvodnega programa na področju Idrije (klima proizvodnja in sanitarni bloki). Trenutno je primanjkljaj obratnih sredstev pokrit s kreditom s strani TOZD Klima proizvodnje in Klima montaža v skupnem znesku 6.000.000 din.

3. problematiko naložb v osnovna sredstva predvsem naslednjih TOZD:

- TOZD EKO, Ptuj, ki izkazuje prekoračitve v višini 5.000.000 din in se nanaša na nakup opreme. Finančno pokritje primanjkljaja je naslednje:

kredit temeljne banke, Maribor	2.000.000 din
kredit dobaviteljev	1.800.000 din

lastna sredstva

1.200.000 din
5.000.000 din

- TOZD DVGALO, Ljubljana, katere predračunska vrednost naložb v osnovna sredstva se spremeni od 52.611.000 din po elaboratu na 67.070.000 din po novih predračunih. Razlika 14.459.000 din se krije iz komercialnih kreditov dobaviteljev opreme oziroma izvajalcev del v skupni višini 8.168.000 din, preostanek 6.054.000 din se krije iz kredita TOZD ELM;

- TOZD BLISK, Murska Sobota, ki izkazuje prekoračitve v višini 5.399.000 din. Primanjkljaj krije Temeljna banka, Murska Sobota z dolgoročnim kreditom ob pogoju vezave sredstev IMP za dobo ca. 10 mesecev.

4. Pristop interne banke IMP, Ljubljana k

Za TOZD	Prvotno odobreno	Kasnejša prerazporeditev	Nova odobritev	Skupaj
TEN, Lj.	4.100.000 din	-2.900.000 din	—	1.200.000 din
SKIP, Lj.	27.800.000 din	+11.200.000 din	13.000.000 din	52.000.000 din
DVGALO	4.400.000 din	-4.400.000 din	—	—
KLIMA — proizvod.	8.700.000 din	-3.900.000 din	—	4.800.000 din
Skupaj	45.000.000 din	—	13.000.000 din	58.000.000 din
PANONIJA, M. S.	10.000.000 din	—	—	10.000.000 din

Trenutno so v obravnavi naslednji akti interne banke:

- poseben dogovor za opravljanje poslovnih dinarskega plačilnega prometa

- poseben dogovor za opravljanje del in nalog, ki se nanašajo na promet z menicami in drugimi vrednostnimi papirji

- predlog sklepa o višini obrestnih mer za posamezne vrste depozitov združenih sredstev in kreditov iz združenih sredstev.

Da bi interna banka v bodoče odigrala vlogo združevalca dolgoročnih sredstev za financiranje razvojnih programov posameznih TOZD, je v delovnem programu interne banke predvidena pri-

ustanovitvi LHB Internationale Handelsbank A. G. Frankfurt-Main z deležem dinarske protivrednosti 100.000 DM in 10.000 DM in The international investment corporation for Yugoslavia, Luxemburg z deležem dinarske protivrednosti 30.000 ameriških dolarjev,

5. problematiko kreditiranja montažne dejavnosti, za katero smo od Gospodarske banke, Ljubljana, najeli še v letu 1977 kredit v višini 20.000.000 din in zapade v plačilo v mesecu novembru 1978. Smo v razgovorih za povečanje navedenega kredita,

6. problematiko kreditiranja prodaje serijske opreme v letu 1978. Za leto 1978 so na razpolago naslednji eskontni limiti pri Gospodarski banki, Ljubljana oziroma Temeljni banki, Murska Sobota:

prava samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev in o dohodkovnih odnosih. 13. točka odloka Zveznega izvršnega sveta o uresničevanju ciljev in nalog skupne emisijske in denarne politike ter skupnih temeljev kreditne politike v letu 1978 zavezuje interne, temeljne in združene banke, da s svojimi splošnimi akti določijo pogoje za spodbujanje razvoja raznih oblik združevanja dela in sredstev, s čimer naj bi se zmanjšala kreditna razmerja v gospodarstvu.

P. S.: Gradivo je v celoti z zadnje seje skupščine SOZD, o kateri bomo poročali v prihodnji številki IMP glasnika.

Predsednik občinske skupščine Idrija Cveto Šulgaj, podeljuje priznanje predsedniku DS TOZD TIO Idrija Silvestru Goslerju

Ob občinskem prazniku so na slavnostni seji skupščine dne 1. 10. 1978 podelili najzaslužnejšim kolektivom in posameznikom občinska priznanja.

»TOZD Tovarna instalacijske opreme Idrija, dosega dobre poslovne uspehe in uspešno razvija samoupravne odnose v kolektivu. Z izgradnjo proizvodne dvorane v Godoviču je zaozarala ledino v novi industrijski coni. Solidarnost z delavci RŽS se je pokazala z odpiranjem novih delovnih mest za rudarje.«

Taka je bila utemeljitev za priznanje.

Učinkovitost sindikata je vse večja,

Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner je sprejel urednike glasil organizacij združenega dela SOZD Elkom Srečka Logarja, Franca Obolnarja iz Intereurope, Tatjano Pust iz Združenih PTT organizacij Slovenije, Ido Rebolj iz Ljubljanske banke in Jožo Varla iz Železarne Jesenice.

V daljšem pogovoru v zvezi z novo organiziranostjo sindikatov Slovenije, bližnjim sindikalnim kongresom in »klasičnimi« sindikalnimi temami, jim je izčrpno odgovarjal na številna vprašanja. Pogovor objavljamo v celoti.

Kaj lahko delavci — člani sindikata pričakujejo od letošnjega kongresa Zveze sindikatov Slovenije?

Vprašanje je sicer kratko, vendar široko — z odgovorom nanj odgovorimo na mnogo vprašanj. Kongres je pač obračun o opravljenem delu v minulem obdobju, hkrati pa pomeni opredeljevanje izhodišč za splošno idejno in politično ter praktično programsko usmeritev sindikatov v naslednjem štiriletnem obdobju. Zato je kongres tako politična manifestacija kot konkreten dogovor udeležencev — delegatov vseh 750.000 delavcev, organiziranih v sindikatu, za bodoče akcije in delovanje sindikatov Slovenije.

Seveda pa neposredne priprave na kongres močno zaposlijo ves sindikalni aktiv od osnovnih organizacij do občinskih organov in republiškega sveta. Zdi se, kot da se, te organizacije in organi ukvarjajo sami s seboj, saj priprave neposredno ne vplivajo na položaj delavca v združenem delu in v sindikatih. Velja pa poudariti, da so razprave na vseh ravneh o kongresnih dokumentih bistrenje naših pogledov in opredelitev o posameznih vprašanjih. Čeprav je lahko včasih razprava o neki formulaciji sklepa ali statuta na videz formalistična, ven-

Predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner

darle pomeni usklajevanje pogledov na družbeno vlogo sindikatov in o njihovi učinkovitosti. To seveda tembolj velja tedaj, če razprava o kongresnem gradivu, to je o osnutkih sklepov in statutu ter poročilu o delovanju sindikatov med obema kongresoma in o kadrovskih pripravah, prodre do osnovnih organizacij in članstva. Kljub temu pa je še precej članstva pasivnega, kar zadeva soustvarjanje teh stališč in oblikovanje drugih rešitev. Potemtakem bo šele po kongresu sledila tista temeljna naloga za konkretno akcijo uresničevanja vsega, za kar se bomo na kongresu dogovorili. Priprave na kongres sindikatov Slovenije pomenijo del priprav na kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo v novembru v Beogradu. S skladnim oblikovanjem stališč in usmeritev obeh kongresov v določenem smislu izražamo idejno in politično enotnost delavskega razreda Jugoslavije; kar zadeva različnost, se le-ta kaže v posameznih pogledih na metode in o organiziranosti delovanja pa tudi o konkretnih rešitvah posameznih vprašanj. Te razlike so pogojene z objektivno nekoliko različnim položajem v sindikate organiziranih delavcev v posameznih delih naše dežele, v republikah, pokrajinah. V SR Makedoniji ali v pokrajini Kosovo bodo pač dali morda močnejši poudarek kateremu od vprašanj, ki nas v Sloveniji ne prizadeva toliko, medtem ko bomo spet mi poudarili nekaj, kar ni kdove kolikšen problem za Makedonijo.

Kako si zamišljate bodoče povezovanje osnovnih organizacij v SOZD; kdo bo tisti, ki bo dajal pobude za sklicevanje problemskih konferenc in kako bo možno uskladiti različna stališča osnovnih organizacij, kadar gre za problem, ki mora biti v SOZD enotno rešen?

Vprašanje je pomembno, saj ne zadeva le organizacijske narave delovanja sindikatov, ampak sprašuje tudi o vsebini. Menim, da so bile naša najbolj družbeno priznana oblika delovanja konference sindikatov v delovnih organizacijah. Čeprav že vseskozi obstajajo — prej sindikalne podružnice, danes osnovne organizacije in sindikalne skupine — so se vendarle šele v zadnjem obdobju uveljavile osnovne organizacije in sindikalne skupine kot temeljna oblika sindikalne organiziranosti. Ta proces je bil seveda tesno povezan z uveljavljanjem TOZD.

To, kar želimo doseči v delovni organizaciji s svojo praktično aktivnostjo in z določbami statuta, je še tembolj pomembno za SOZD. O oblikah organiziranosti na ravni OZD in SOZD moramo ugotoviti spoznanje, da obstajajo zaradi članstva in osnovnih organizacij. S takšno organiziranostjo naj bi kar najbolj osamosvojili sindikate neposrednega vpliva, bolje povedano, pritiskov vodilnih struktur, da bi te politične organe spremenile v orodje lastnega delovanja, pri čemer sploh ni pomembno, ali gre za njihovo progresivno usmeritev ali pa za uveljavljanje njihove oblasti. Tisto, kar predstavlja resnično združevanje dela in sredstev delavcev v OZD in SOZD, se uveljavlja v dveh oblikah: prva in temeljna oblika je samoupravljanje delavcev v TOZD; druga pa je delovanje subjektivnih dejavnikov na ravni OZD in SOZD in prav slednja lahko veliko prispeva h kvaliteti in intenzivnosti povezovanja. Tega povezovanja si seveda ne smemo predstavljati v duhu znanih birokratskih in tehnokratskih koncepcij, marveč gre za tisto združevanje, ki je koristno za delavce v TOZD. Tu ima velik vpliv predvsem poslovodna struktura in njen način delovanja, ker je močna, oborožena z znanjem in z informacijami. Če oblikujemo močne organe družbenopolitičnih organizacij na teh ravneh, potem bodo le-ti prej izražali težnjo za krepitev moči teh sestavov na ravni SOZD, kot pa delovali v interesu samoupravljanja v TOZD.

Informiranje je dobilo z ustavo in zakonom o združenem delu izreden pomen. Kako naj se sindikat vključi v bitko za pretok informacij od virov obveščanja do delavca in obratno in kakšne so konkretne naloge sindikata v sistemu samoupravnega informiranja?

Ni treba posebej poudarjati, da brez dobre informiranosti delavca ne more biti njegove družbene osveščenosti in ne njegovega učinkovitega delovanja kot gospodarja — upravljalca. Med pomembnimi in objektivnimi težavami je dejstvo, da je delavec danes še premalo izo-

● ZAPIS IZ TOZD TRATA

ZAKAJ MOTIMO PRI DELU?

Vsako delo zahteva določeno zbranost, a tega se marsikdo ne zaveda. Spomnimo se prilik, ko nas je kdo pri delu nepričakovano zmotil, ga gotovo nismo bili veseli.

Iz vpljudnosti navadno spregledamo posledice, kasneje, ko odide naš obiskovalec, pa se zavemo neprijetnosti.

Zato motenje pri delu lahko razdelimo na dva dela:

- a) upravičeno, službeno in*
- b) nepotrebno, ali celo škodljivo jemanje delovne zmogljivosti.*

Ker pa ima naša samoupravna, socialistična družba še ogromne materialne in duhovne potrebe (standard, znanje itd.) je razumljivo, da si išče najbolj ustrezna pota za doseganje ciljev.

Vendar naše splošne obveze motijo še mnogi, ki delovni čas še zdaleč koristno ne izpolnjujejo, čeprav jim je jasno, da imata le delo in izvrševanje nalog svoje mesto v družbi, torej pomen za skupni, uspešni razvoj.

Mnogi, ki to beremo, lahko s primeri iz svoje okolice pokažemo, da imamo nešteto primerov, ki kažejo na premajhno delovno zavest. No, posebno hudo ni, če le posameznik trati čas v nič, torej dela pol ali še več manj, kot bi moral. Huje je to, če tak v svojo družbo »rok v žepu« pritegne še druge, s katerimi se zaplete v celourne, nepomembne razprave, a ker so v delovnem razmerju, jim plačan čas pač pripada, čeprav ni rezultatov dela. Sredstva za OD ne dela pa gredo iz žepov tistih, ki zavestno delajo, zaradi nedelavnih tovarišev pa imajo tudi manjši dohodek, kar je krivično. Dolgo se že ubadamo, kako nagrajevati delo, pa so vedno kaki vzroki,

med njimi tudi omenjeni, samo težko nam je, komu kruh odvzeti, čeprav ga ne zasluži.

Vzroke in posledice marsikdo ne vidi, ko dnevno skozi mesece in leta pomaga nakladati »negativen« delovni čas, ki ga lahko spreminimo v vrednost izgube v milijonskih vsotah. Zato lahko v takih pojavih iščemo vzroke, da nam življenjski standard hitreje ne nepreduje, ali pa imamo že primeren standard, toda na račun neupravičene pravice.

Ker se imamo za družbo, ki si lahko privošči med ostalim tudi 42 urni delovni teden, ostalih 126 ur pa lahko porabimo za svoje namene, je po logiki potrebno, da »predpisan« čas res koristno delamo, kajti to, kot sedaj delamo, da plačujemo tudi — nedelo, ne vodi nikamor.

Du imamo take pojave nedela, smo zanje krivi tudi sami. Največ krivde pade na ramena tistih, ki jim je zaupano vodenje ljudi in dela. Čeprav imamo kadrov za taka opravila dosti več, kot kje v kaki drugi državi, ne moremo biti z njihovim delom zadovoljni. Vsa organizacija dela je marsikje postavljena tako »kar bo, kakor bo«, OD jim pa vseeno pripada. In če je med takimi kadri prisotna še apolitičnost in nezainteresiranost za delo, potem imamo slabe delovne rezultate, pa naj bodo želje nekaterih še tako dobre.

Zato je potrebno, da pregledamo delo takih kadrov, kakšen je njihov razvoj, predvsem pa delo v stikih z delavci in razporejanjem del in nalog. Kajti, če bomo samo govorili, kako naj bi delali, nas to ne pripelje nikamor, ker življenje in naša bodočnost potrebujejo le akcije.

FRAN MODNIK

s tem pa tudi njegova veljava

brazen, premalo osveščen in premalo integriran v družbeno skupnost in seveda tudi premalo operativno informiran, da bi bil dovolj usposobljen za dejansko upravljanje in da bi se tudi sam imel za upravljalca.

Če je urednik glasila v združenem delu, sodelavci in s tem glasilo na progresivnih pozicijah in želi obravnavati v glasilu določeno vprašanje, pa mu je bilo to onemogočeno ali pa je pozneje občutil posledice, ker je zadevo objavil, pri tem pa ga sindikat ali ZK ne podpreta, je to znamenje neke pomanjkljivosti, družbene bolezni. Seveda pa gre le za posamezne pojave, kajti v dobrih delu glasil obstajajo normalne komunikacije in če bodo novinarji v združenem delu bolj komunikativni in bolj strokovni ter osebno poštenji, manj bo takih negativnih pojavov. Ponovno poudarjam, da bi morali videti sindikati in ZK v teh glasilih v združenem delu svoje močno orožje tudi za boj proti birokratizmu, za mobilizacijo delavcev za večjo produktivnost in večjo odgovornost. Tega se je treba še posebej zavedati v konfrontaciji z birokratskimi stališči in z manipuliranjem z delavci ter pri kratenju njihovih elementarnih samoupravnih in socialnih pravic itd.

V kongresnih dokumentih beremo, da sindikati nasprotujejo poskusom posameznih TOZD, da bi se skupne službe oblikovale kot servis in bi tako njihove delavce odrekli od odločanja.

Ustava in zakon o združenem delu sta dovolj jasna podlaga za oblikovanje položaja delavcev v delovnih skupnostih skupnih služb. Gre za dve resni nasprotji, ki pravzaprav izvirata iz dosežanega zelo superiornega položaja skupnih služb v odnosu do delavcev, organiziranih v TOZD. Glavni problem je v tem, da še vedno nismo našli pravih oblik stimulativnega, objektivnega in naprednega nagrajevanja, ki bi te delavce skupnih služb postavilo v pravi položaj in vlogo delavca v združenem delu. Iz tega torej izvirajo težave. Nerazvitost svobodne menjave dela na eni strani ohranja privilegiran položaj delavcev skupnih služb, na drugi strani pa spet spodbuja težnje, da bi delavce v skupnih službah spravili v podrejen položaj in skupne službe spremenili v nekatere servise TOZD oziroma njihovih poslovnih sestavov.

Poleg navedenega nerazvitost svobodne menjave dela in nagrajevanja po delu v skupnih službah povzroča še druge težave: tako, denimo, premalo stimuliramo delavce za učinkovitejšo delo in za njihovo odgovornost pri delu, hkrati pa je še vedno del združenih delavcev nagrajevan po zelo zahtevnih normah, medtem ko se drugi delavci še vedno privilegirani, saj zanje in za njihovo delo ni nobenih meril. Zdi se, kot da gre za ostanke razrednih nasprotij, čeprav ni dveh razredov — kljub vsemu del delavcev, to je tisti najbolj množičen del proizvodnih delavcev, sodi, da je v podrejenem in neenakopravnem položaju glede na tiste delavce, za katere ne veljajo trda pravila nagrajevanja po delu, kar jih pa kljub vsemu nismo našli deloma zavoljo objektivnih vzrokov, deloma pa tudi zavoljo težnje teh delavcev, da bi ohranili privilegiran položaj. V tem torej vidim razloge za poskuse, da bi skupne službe spremenili v podrejene servise.

Sindikati bi se morali na eni strani boriti proti degradaciji teh skupnih služb oziroma delavcev v njih, po drugi strani pa proti superiornosti teh služb v odnosih do delavcev v proizvodnji in TOZD — seveda predvsem s iskanjem ustreznega načina nagrajevanja, ki naj postavi delavce v enakopraven položaj.

Osebnih dohodkov marsikje še vedno delijo na podlagi osebnega ocenjevanja delavca. Kako bo sindikat ukrepal, da bi odpravili to pomanjkljivost?

Oblikovanje in delitev dohodka je čedalje bolj temeljna skrb sindikatov. To je družbeni odnos, ki zadeva delavca kot gospodarja in delavca kot proizvajalca. Sindikati so na tem področju v zadnjih letih veliko delovali, bili so nosilci akcij in prav njihova zasluga je, da smo vendarle napredovali. Seveda pa bomo aktivnost sindikatov v naslednjih letih še močneje usmerili na to področje.

Kar zadeva osebno ocenjevanje, so sindikati tudi doslej zavračali subjektivno oceno delavca kot glavni kriterij za vrednotenje njegovega dela. Seveda pa ne zavračamo osebne ocene kot možnosti za objektivnejše vred-

notenje posameznikovega dela, vendar je to lahko le kolektivna ocena, v nobenem primeru pa ne individualna. Za take ocene morajo biti izdelani tudi ustrezni kriteriji in izhodišča.

Po podatkih, s katerimi razpolagamo, ugotavljamo, da so se razponi med osebnimi dohodki občutno zmanjšali, tako med panogami kot med delavci v isti organizaciji. Razponi so se zmanjšali tudi med posameznimi kvalifikacijskimi kategorijami v regijah, tako da danes že lahko govorimo o težnjah po uravnilovki. Največ je tako imenovane kvalifikacijske uravnilovke, nekaj pa je tudi na račun socialnih kompenzacij. Seveda je ta uravnilovka najbolj v škodo proizvodnim delavcem, ki so nagrajevani strogo po učinku, in ustvarjalnim izobraženecem, ki so s svojim osebnim dohodkom neposredno vezani za produkcijo.

Kakšno je stališče sindikatov in kako bi morali ukrepati ob dejstvu, da se iz meseca v mesec povečuje število bolniških izostankov?

Odgovor na to vprašanje je zajet v predlogu kongresnih sklepov. Sindikati se morajo kot družbenopolitična organizacija čutiti odgovorne za gospodarjenje v delovnih organizacijah in za mobilizacijo delavcev za zavestno odločanje o teh vprašanjih. Sindikat ne sme biti več odrinjen od teh vprašanj; imeti mora pomembno vlogo obenem s samoupravnimi organi in poslovnimi strukturami itd. Odločilnega pomena je, da se delavec zares čuti gospodarja. To namreč usmerja vse njegovo nadaljnje vedenje. Primer: kmet je v zdravstvenem varstvu izenačen z delavcem, toda natančno premisli, kdaj lahko izostane z dela — skratka, čuti se gospodarja. Seveda je v velikih in zapletenih OZD in SOZD težavneje doseči tako neposredno soodvisnost za odločitve in za gospodarjenje. Toda tembolj ko bo ta občutek naraščal, bolj bo naraščala delavčeva samozavest, delovna disciplina, bolj se bodo zmanjševali bolniški izostanki.

Seveda pa zastavljeno vprašanje ni tako preprosto. Gre namreč še za druge dejavnike, ki vplivajo na izostanke. To vprašanje je povezano med drugim tudi z načinom dela zdravstvene službe. Bolj ko bo razvita preventiva, manj bo potrebne kurative in manj bodo delavci izostajali z dela. Participacija za zdravniške preglede je neprijetna tako za delavca kot za zdravnika, ki jo mora zaračunati. Nekatera opozorila govore o tem, da se je po uvedbi participacije skoraj za polovico zmanjšalo število prvih zdravniških pregledov. Seveda bo potrebno to vprašanje še temeljito proučiti, toliko bolj, ker gre za kompleksen problem.

Na marsikateri konferenci sindikatov so načeli vprašanje počitniških skupnosti v SOZD. Zaradi predpisov te ideje ni bilo mogoče uresničiti. Hkrati ugotavljamo velike apetite nekaterih občin, da bi delavske počitniške domove izrinile z obale.

O možnostih počitniških skupnosti v SOZD v naših kongresnih dokumentih ni nič konkretnega zapisanega. Sicer pa na sindikate tako ali tako letijo očitki, da se največ ukvarjajo s problemi družbene prehrane, športa, rekreacije in počitniških domov, morda tudi še z izobraževanjem. Vendar moram reči, da je še dobro, da se je kdo sploh s tem ukvarjal. Sindikat se bo moral tudi v bodoče ubadati s temi vprašanji, saj gre za eno njegovih temeljnih funkcij — za prizadevanje, da bi zboljšali standard delavcev.

Bolj pereče pa se mi zdi vprašanje, zakaj nekatere občine odrivajo tako imenovani delavski turizem. Menim, da je tako ravnanje kratkovidno in spodbudeno s kratkoročnimi interesi in v svojem bistvu zelo nesocialno. V bistvu gre za komercialne koncepte razvoja občin, ki niti ne uvidijo tega, da lahko delavski turizem zelo podaljša sezono in hkrati poveča izkoriščanje njihovih naravnih in drugih počitniških zmogljivosti, vse to prav v prid tamkajšnjega prebivalstva. Pri takih kratkoročnih usmeritvah gre marsikdaj tudi za lov na devize ipd.

Menim, da se morajo sindikati boriti proti takim usmeritvam. Ponavljam, gre za politično in ekonomsko kratkovidnost teh občin! Res je, da moramo upoštevati določene prostorske urbanistične ureditve, optimalno izrabo prostorskih zmogljivosti, toda nobenega dvoma ni, da ima tudi v teh prizadevanjih delavski turizem svojo ekonomsko upravičenost, torej ne le socialno-politično, kot pritisk skupnosti, marveč kot interes konkretne občine.

V predkongresnem času ste obiskali vse regije. Ali lahko poveste, katere so največje slabosti v sindikalnem delovanju?

Preveč kratka je doba, kar delam v sindikatih, da bi mogel objektivno ocenjevati, vendar moram reči, da so moji dosednji vtisi dobri. Sindikalna organiziranost se razvija, učinkovitost delovanja je čedalje večja in čedalje večja je tudi njihova veljava.

Kar zadeva slabosti — o nekaterih sem že govoril — jih vidim predvsem v tem, da v sindikatih še marsikje delajo forumsko, da se organi več ukvarjajo sami s seboj, kot da bi se posvetili mobilizaciji članstva in vprašanjem njihove organiziranosti v sami bazi.

Še posebej velja načeti vprašanje strokovnih sindikatov. Ti sindikati so se različno razvijali, vsi pa so v obdobju po zadnjem kongresu doživeli velik vzpon. Zaradi najrazličnejših vzrokov so se začela tu in tam oglašati mnenja, da gre le za oblike delovanja zveze sindikatov. Uveljavitev takega stališča bi praktično pomenila njihovo likvidacijo. Na majski konferenci republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in centralnega komiteja ZKS smo prišli do enotnih stališč o tem vprašanju. Seveda vsi problemi še niso rešeni; tako se moramo čimprej lotiti vprašanja, kako strokovne sindikate tesneje povezati z osnovnimi organizacijami in sindikalnimi skupinami.

Še to: čeprav nisem neposredno sodeloval v sindikalnem delu mislim, da so najpomembnejše dejanje storili sindikati Slovenije s svojim 8. kongresom, ko so obračunali z liberalizmom in tehnokratizmom. Zato ima sedanj kongres sindikatov Slovenije pač to prednost, da je splošna usmeritev v ZK in v sindikatih že izoblikovana. Zato se bomo bolj posvetili utrjevanju sindikatov pri reševanju konkretnih nalog delavskega razreda. V tem smislu je tudi 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije nadaljevanje 8. kongresa.

Kurjač in gasilec

Slavko Hrzenjak se je na Trati zaposlil pred dobrimi petindvajsetimi leti. Prva in zadnja njegova zadolžitev je skrb za toploto — vsa leta kuri kotle centralnega ogrevanja. Pogovarjala sva se v nekdanjem njegovem stanovanju — sedajni pisarni direktorja delovne organizacije.

»Ne verjamete. Tule smo stanovali, potem sem v Guncijah sezidal hišo. Vsak dan pozimi pokurim 6 do 7 ton premoga. Zadnje zimo sem imel prvič pomočnika. Pozimi delam od 4. do 14. ure, poleti pa od 6. do 14. ure,« je pripovedoval ves nasmejan.

Toda njegov delavnik se ne konča z odhodom domov. Poleg dela opravlja še številne druge dolžnosti. Je predsednik gasilskega društva IMP, podpredsednik gasilskega društva v Guncijah, podpredsednik sveta krajevne skupnosti, predsednik Rdečega križa Šentvid in član občinskega odbora za krvočistvo. Za svoje delo je prejel že več priznanj. Tudi sam je krvočist in je 22-krat daroval svojo kri.

Še pet let mu manjka do upokojitve. Njegovo delo bo lažje, ko se bo tovarna priključila na toplotniško ogrevanje.

Š. T.

Udeleženci izleta pred spomenikom na Sutjeski

Izlet na herojsko Sutjesko

Sindikalna organizacija IMP TOZD TRAA je organizirala 3-dnevni izlet v herojske kraje iz NOB. Za ogled krajev iz NOB je bilo precejšnje zanimanje, kar dokazuje tudi udeležba.

V meglenem jutru smo se zbrali na ljubljanski železniški postaji 22. 9. 1978 ob 4. uri in 45 minut. Kljub zgodnjim jutranjim uram, je bilo vse vedro in živahno.

Ob prihodu v Zagreb je bil že lep, sončen dan. Z železniške postaje nas je avtobus odpeljal na zagrebško letališče. Marsikateremu je bilo tesno pri srcu, saj je bila to prva vožnja z letalom.

Po prihodu v Dubrovnik smo si ogledali stari del mesta.

Videli smo mestno obzidje in njihovega zaščitnika, gradnjo ulic in hiš, ki so svojevrstni sistem, med njimi je tudi slovenska ulica. V Dubrovniku je bila zelo močno razvita obrt, zato je takratno cehovsko vodstvo razporedilo obrtnike po ulicah. V eni ulici so bili samo krojači, v drugi čevljarji, nato zlatarji, urarji, itd.

Naslednje jutro smo se z avtobusom odpeljali ob jadranski obali proti Metkoviću, ustavili pa smo se v Mostarju. Lepo bi se bilo ustaviti bolj pogosto, saj so pokrajina in kraji zelo lepi toda čas nas je priganjal.

Mostar ima veliko zgodovinskih zanimivosti iz turških časov. Ogledali pa smo si samo stari del mesta, notranjost hiše zadnjega bega, ki je živel v Mostarju in džamijo.

V popoldanskih urah smo zapustili Mostar in v večernih urah prišli v Sarajevo. Preko mostu, na katerem je bil storjen atentat na prestolonaslednika avstroogrske monarhije Ferdinanda leta 1914, smo odšli v stari del mesta. Tam je v starih prodajalnah možno kupiti vse vrste spominkov, blaga, živila, zlatnino, itd. Tudi tukaj ima vsaka ulica samo eno vrsto obrti, kar je posebna zanimivost.

Tudi naslednje jutro je bilo sončno in toplo, ko smo se odpravljali na Tjentište, na kraj herojstva in tovarštva. Pot nas je vodila preko strmih klanec in dolin, brezmejno lepih pokrajin in okoli poldneva smo prišli v herojsko Sutjesko.

Zbrali smo se na ploščadi pred spomenikom. Spregovoril nam je profesor zgodovine. Opisal je dramatične boje pete ofenzive proti glavnemu štabu NOV in tovarišu Titu, ter drugim partizanskim enotam od 15. maja 1943 do 15. junija 1943.

Košarkarska ekipa TOZD TEN

Naši košarkarji dobro začeli

V letošnjem letu je bila ustanovljena občinska trim liga v košarki, v kateri sodeluje tudi ekipa IMP — TEN. Sestavljajo jo igralci s področja Vojkove 58. Kljub začetnim težavam pa je ekipa IMP — TEN osvojila odlično tretje mesto in s tem dokazala, da je tudi košarkarska igra v naši organizaciji popularna. Začetek dobro obeta in upamo, da se bo ekipa IMP — TEN v prihodnji sezoni uvrstila v sam vrh, s tem pa tudi v višji rang tekmovanja.

Košarkarji IMP — TEN

NA TEKU SE DOBIMO

Rekreacijsko športni center Ježica vabi ob ponedeljkih in četrtnkih na rekreacijo pod naslovom »na teku se dobimo«, kot pripravo na sprehajalno smučanje ter tek na smučeh. To je za smučarje IMP-ja izredna priložnost, da se dobro pripravijo na zimo, ter obenem že mislijo na ŠIG,

tako, da ne bo več pripomb, da ni nikogar, ki bi skrbel za pripravo naših tekmovalcev. Na Ježici vadita rekreacijo dva tekmovalca IMP, in sicer Emil Grad in Pavel Dornik. Torej dobimo se ob ponedeljkih in četrtnkih ob 16. uri v rekreativnem centru Ježica (Savlje).

Takrat so Nemci začeli izgubljati v Afriki, zato so si hoteli izbojevati prosto pot preko Dalmacije in naprej do Nemčije.

V prvi ofenzivi, dne 9. junija, pri umiku na Zelen goro, pa je bil ranjen tudi tov. Tito. On je edini vrhovni komandant, ki je bil ranjen v drugi svetovni vojni in ki je bil neposredno z borci v borbah. Tov. Tito je rekel, da so se na Sutjeski bile tako krvave borbe, da je vsaka ped zemlje in vsak kamen spomenik.

Od grozot, ki so se dogajale v času ofenzive, so se nam ježili lasje. Še dolgo časa po tem smo govorili šepetaje, saj so nas presunila kruta dejstva, ki so se dogajala na herojski Sutjeski.

Ogledali smo si še freske v spominski hiši, delo Krste Hegedušića, ki ponazarjajo borbo NOB in propad fašizma. Poleg imen padlih na Sutjeski pa je vklesano vprašanje: »Svoboda, svoboda, ali boš tudi ti pela toliko pesmi, kot smo jih mi peli o tebi?«

Zadnji kraj, ki smo ga obiskali, je bil kraj Krekovina. Tu je grob legendarnega Save Kovačevića, komandanta tretje udarne divizije. Nemo smo se zazrli v črno gomilo in kamen, na katerem so vklesane besede: »Sa kraj Bosne zna ga Krajina sva, svud se slavom proćuo komandant Sava.«

Proti večeru smo se vrnili nazaj v Sarajevo. Po večerji smo se odpravili na vlak in dobili spalne vagone. Veselja ni in ni bilo konec pozno v noč, saj smo bili vsi veseli, da je izlet tako lepo uspel.

Vsi udeleženci izleta si želijo še več izletov v zgodovinske kraje iz NOB. Druženopolitične organizacije TOZD TRAA naprošajo, da organizirajo izlet v pomladanskih mesecih v Jesenovac, Bihać, Jajce, Kozaro. ZDRAVKO NASTRAN

Ključavničar — umetnik

Teden, od osmega do petnajstega oktobra, je bil v naši temeljni organizaciji TIO Idrija v znamenju kulturne prireditve, za katero je poskrbel mladi ključavničar Pelhan Slavko.

V vhodni avli tovarne je razstavil preko petnajst skulptur iz kovine, katerih idejni snovalec in izdelovalec je bil on sam. Delavci smo z veliko pohvale in odobravanjem sprejeli ta dogodek še toliko bolj, ker so taki primeri vse preveč redki.

Mislimo, da bi nas take in drugačne prireditve morale pogostejše obiskovati. Treba bi se bilo organizirati v okviru celotnega IMP-ja in poiskati marljive ustvarjalce, ki izdelujejo najrazličnejše stvari sebi v zadovoljstvo, javnosti pa se bolj porredko ali pa sploh ne pokažejo. Njihove razstave bi se tako selile iz TOZD v TOZD in bogatile obiskovalce, avtorji pa bi se spoznavali in med seboj izmenjavali izkušnje. S tem ne mislimo samo na izdelovalce skulptur. Tu so še drugi, ki se ukvar-

jajo s fotografijo, slikanjem ali morda zbiranjem različnih zanimivih stvari.

Pričujoči razstavi torej vsa pozornost, avtorju pa čestitke za uspešno opravljeno delo, ter prošnjo, da nas bi čimprej zopet razveselil.

Slavko PELHAN se je rodil l. 1955 v Idriji. K Simpleksu se je prišel učiti za monterja centralne kurjave in kmalu spoznal, da to ni poklic zanj. Prekvalificiral se je in postal ključavničar. O nagovarjanju nekaterih učiteljev, da bi šel v šolo za oblikovanje, takrat ni razmišljal.

O njegovem dosedanem delu sva se pogovarjala v Idriji. Ko sem ga pričakoval, sem razmišljal, kdo bo sedel predme. Uganil sem edino to, da bo prišel v delovni obleki, kajti zmotil sem ga sredi dela.

— Kdaj ste naredili prvo skulpturo?

»Ko sem imel prvič v rokah varilni aparat. Zvaril sem nekaj žic in jih vrgel v smeti. Potem se mi je zazdelo, da nekaj predstavljajo in sem jih odnesel domov, danes so mi drag spomin.«

— Od kod ideje za vaše delo?

»Ideja se porodi, včasih v trenutku. Ko delam, jo oblikujem, jo spreminjam. Včasih tudi skiciram, in iščem rešitve. Na vsak izdelek me nekaj veže, zato bi jih tudi težko prodal.«

— Kakšen material uporabljate?

»Največ železo, baker, nekaj sem delal iz svinca in tudi mavca. Skulpture so iz odpadkov. Ko sem prosil za odpadke, so me v TOZD čudno gledali. Potem so mi rekli, da naj jih nabere, da jih bodo prodali. Ko sem pokazal, kaj sem pobral, me je nekdo hudomušno vprašal, če bom gnojil vrt z njimi.«

— To je vaša prva razstava, vaš ognjeni krst. Obenem je to tudi prva razstava v vaših delovnih prostorih. Kako ste prišli na idejo, da bi tu razstavljali?

»Delavski svet sem prosil, da mi dovoli uporabo odpadkov. Seveda so mi ugodili, dovolili so mi tudi, da lahko popoldne tu opravim dela, ki bi jih doma ne mogel. Delegati pa so povedali, da bi radi videli, kaj delam in tako do razstave ni bilo več daleč.«

— Ste imeli kaj treme, kako boste sprejeti?

»Sem. Skrbelo me je, kaj bodo dejali sodelavci. Zanimanje za razstavo je bilo veliko, odmev neverjeten.«

O tem govorijo tudi zapisi v knjigi vtisov in pa želje delavcev, da bi skulpture kupili.

— Ste o prodaji kaj razmišljali?

»Ne. Zaenkrat ne prodajam. Vsaka skulptura je del življenja, je z nečim povezana in bi se težko odločil za prodajo. Rad bi še razstavljal. Zanimanje tu me je opogumilo in mi dalo polet za nove izdelke.«

— Se nameravate tudi kaj izpopolnjevati?

»Rad bi tudi teoretsko napredoval. Vseeno pa nameravam vztrajati naprej. Vse je odvisno od volje in časa.«

Volja je, čas se bo tudi našel, idej najbrž ne bo manjkalo. Išče jih povsod: ko gre zjutraj ali zvečer s puško na lov, ko dela s sodelavci, ko najde še čas za svojo ljubezen...

Zapis sta pripravila:
CIRIL HLADNIK in
TONE ŠTRUS

Zbirka Prešernove družbe 1978

Člani — naročniki bodo letos prejeli naslednji knjižni dar:

PREŠERNOV KOLEDAR 1979, bo kot osrednja knjiga zbirke letos še posebno zanimiv. V njem bodo poleg proze in poezije sodobnih slovenskih avtorjev tudi razprave o dogajanjih po I. svetovni vojni, pa prispevek o novem mednarodnem ekonomskem sistemu, o pojavu evrokomunizma, zapis o starih slovenskih mestih, informativno bogati zapis pred olimpiado leta 1980 v Moskvi, pa še vrsta drobnih zanimivosti in informacij. Knjigo velikega formata, bodo krasile barvne reprodukcije slik znamenitega impresionista Matije Jame, obsegala pa bo okrog 200 strani.

Boris Režek: CESTA NA MEJO, roman — Sočno in živo napisana pripoved o koroških gruntarjih, njihovih hlapcih, deklah in dninarjih, ki oblikujejo in maliciozno ljudi, tragična podoba razmer v predvojnem času, v kateri pa ob koncu le zaslutimo obljubo človeško boljših dni.

Miško Kranjec: ČARNI NASMEH, dve povesti — Ob 70-letnici našega velikega pisatelja smo v zbirko uvrstili dvojce njegovih pripovednih biserov: »Čarni nasmeh« in »Pot med biazene«.

Obe lirsko otožni povesti bosta nedvomno ganili srce vsakega od bralcev.

Miran Ogrin: VZHODNI VETER, potopis

— Naš znani popotnik je podnaslovil svojo pripoved: od Urala do Kitajske in do arabskih puštin, v njegovih zapisih pa zaživi pred nami tisti svet, ki je od nekaj buril domišljijo Evropejcev in ki nas še danes privlači s svojo tako drugačno, bogato raznolikostjo, skrivnostmi, posebnostmi in lepotami.

Draga Černelč, s sodelavci: ALERGIJA, zdravstveni priročnik — O alergiji, njenih vzrokih, posledicah in še zlasti o načinih zdravljenja, vemo vse premalo, zato bo knjiga gotovo dobrodošla marsikomu in ne samo bolnikom.

Člani, ki so poravnali naročnino do 30. junija letos, bodo prejeli še nagradno knjigo:

Alan White: PODNEBJE UPORA, roman — Delo obravnava značilen primer nastanka in delovanja velemestne gverile na vročih tleh Ria de Janeiro. Prodorno in pisateljsko slikovito opisuje razmere v senci kapitalistične strahovlade, kakršna je značilna za mnoge dežele Južne Amerike, in vzroke, ki privedejo osrednje junake zgodbe do oboroženega upora z njegovimi tragičnimi posledicami.

Omenjeno knjigo lahko prejmejo tudi tisti naročniki, ki so se naročili na zbirko po 30. juniju, le da bodo morali ti doplačati zanj 50 dinarjev (broširana) oziroma 65 dinarjev (vezana).

Vse knjige bodo člani — naročniki prejeli v drugi polovici novembra.

RAZSTAVLJALI SMO NA ZAGREBŠKEM VELESEJMU

SEJMU NA ROB

Jesenski zagrebški velesejem sodi, po raznolikosti in številu razstavljalcev ter po številu obiskovalcev in poslovnih stikov, med najmnogičnejše jugoslovanske razstave. To nas obvezuje, da se moramo izjemno potruditi za končni izgled razstavnega prostora prav na tem sejmu. Skrb, kako razstavni prostor oblikovati in doseči vsklajeno sliko, pa ni enostavna. Proizvodi naše organizacije se izredno razlikujejo po obliki, velikosti in zunanjem izgledu, kar ni običajno pri drugih razstavljalcih.

Na sejmu smo razstavljali skoraj vse naše izdelke: enote za klimatizacijo, prežračevanje, gretje in avtomatiko teh enot, zahtevnejše livarske izdelke, šibko in jakotočne naprave, med njimi prvič enote hišnih dvigal. Vsi ti izdelki so bili razmeščeni na

notranjem 156 kv. m velikem, razstavnem prostoru, všteti tudi poslovne prostore. Zunanji prostor velikosti 64 kv. m pa smo uporabili za izdelke, ki so vremensko odporni: celotna transformatorska postaja, mehčalec vode (ionski filter), hidrofor, posoda za kurilno olje ter hladnovodne armature in kanalska litina. Na svojem razstavnem prostoru pa je razstavila TOZD SKIP najnovejše rovokopače in ostali proizvodni program.

Ob koncu pa moramo ugotoviti, da nam vselej ne uspe urediti razstavnega prostora, kot si želimo. Včasih je vzrok izredno neugoden možni izbor izdelkov, največkrat pa premalo zavzetosti pri izdelavi in končnem videzu izdelka za razstavo.

IGOR MELIVA

HUMOR

UTEMELJEN VZROK

»Zvone, ti pa slabo koristiš svoj delovni čas!«

»Ja, kako bi pa potem ugotovili, da so okrog mene tudi pridni?«

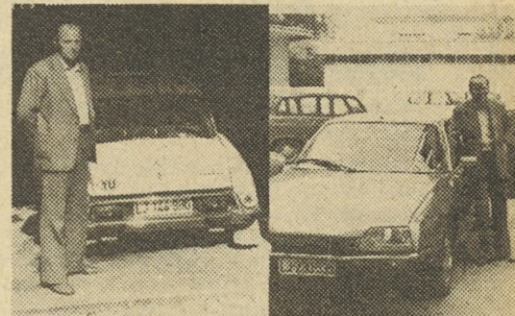
JASNO

»Spet si zamudil v službo.«

»Brez skrbi, po smrti se to ne bo več dogajalo.«

Med našimi šoferji

Franc Slak, šofer v DS EMOND je z »žabo« prevozil 230.000 km brez večjih popravil motorja. Avto že nekaj časa stoji in verjetno čaka na kupca. Tov. Slak že vozi njeno »mlajšo sestro«. Vsako leto prevozi od 70 do 80 tisoč kilometrov. Doslej je prejel več priznanj proizvajalcev avtomobilov za prevožene kilometre brez okvar. Upajmo, da ga tudi novo vozilo ne bo razočaralo. Srečno vožnjo! — tov. Slak.

Franc Slak ob starejši in mlajši »žabi«

Praznovanje livarjev

DO LIVAR je 23. 9. 1978 organizirala za vse svoje delavce z družinskimi člani piknik na Polževem. Piknik je bil organiziran v sklopu praznovanja občinskega praznika Občine Grosuplje in začetka proizvodnje nove livarske linije s strojem DISSAMATIC, s katero bo livarna pridobila nadaljnjih 5000 ton kapacitet. Piknik je bil organiziran predčasno zaradi bojazni, da bo v oktobru, ob samem praznovanju, slabo vreme.

Livarji med srečanjem ➡

Predstavniki TOZD HVA Tine Mendiževci sprejema prehodni pokal za osvojeno prvo mesto

Pred piknikom je Sindikalna konferenca DO Livar organizirala avtorally za člane kolektiva s startom izpred Livarne in ciljem na Polževem. Avto rallyja se je udeležilo 26 vozil iz vseh TOZD. Za prva tri mesta so bile podeljene simbolične denarne nagrade in diplome, a zmagovalna ekipa TOZD HVA je prejela prehodni pokal.

Med samim piknikom so bila med TOZD tekmovanja v vlečenju vrvi, ob veseli sproščenosti in obilici smeha. Srečanje livarjev oz. delavcev iz vseh treh TOZD je potekalo v prijetnem vzdušju ob zvokih poskočnih viž, z eno samo željo, da bi se podobna srečanja večkrat ponovila.

